

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre 24 korona.
Egy hónap 2 korona.

VIDÉKEN:
Egy évre 28 korona.
Egy hónap 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:
4-hasábos petit sor egyszer 20 fillér,
minden következőnél 16 fillér.

Nyitár petit sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 161.

Arad, 1909.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Szombat, február 13.

Mai számunk főbb közleményei:

- Vezércikk: A városi villamtelep.
- Házbéradó.
- A háborús párt győzeleme Belgrádban.
- A közoktatók kibővítése.
- Hazudott a temetőőr leánya.
- A t. Házból.
- A rendőrök biztosítása.
- Darányi Ignác egy aradmegyei községnek.
- Kicsapott diákok
- A titokzatos aranybánya.
- A messzini földrengésről.
- Egyfelvonásos színház.
- Ejszakai merénylet a csálai erdőben.
- Elfogták az aradi betörőket.
- Tárca: A kis Norine. Irta: André Theuriel.

A városi villamtelep.

Arad, február 13.

Ábrándozás az élet megromlójára, — szeretnők mondani Szathmáry Károlynak, az öreg gépezemek fiatal igazgatójának. Az üzemigazgató tervet csinált az önálló városi villamtelepről, a mely egészen olyan, mintha csak egy város rózsaszínű álma lenne. Az üzemigazgató erről nem tehet. A közgyűlés, valamelyik felbuzdulásában, a villamos társulattal való hadüzenetkép kimondta, hogy városi villamtelepet csinál. S meghagyta az üzemigazgatónak, hogy ezt a papíron öntse formába. S mit tehet Szathmáry Károly arról, hogy a mi olyan természetes, olyan átlátszó és magától értetődő lesz, a mig hadüzenet, — egyszerre aggodalmat keltő, különös lesz, mihelyt komoly terv lesz belőle. Az üzemigazgató engedelmessékedett a közgyű-

lés határozatának, mint a hajdu a főszolgabírónak, aki parancsba adta, hogy reggelre legyen cigány a kóterben. A többit most már a város lássa.

Nem vagyunk ellenségei a városi villamtelep eszméjének. Előttünk áll a házi kezelésbe vett üzemek két példája. Az egyik a vízmű, amelyről hovatovább nyílt titok lesz, hogy a városi kezelés alatt nem hozta meg azt a hasznot, mint a részvénytársaság esztendőiben. Itt van az autobus, amely magával viszi a polgárok sőt hajtását: kitűnően bevált, — csak valahogy megtudnánk szabadulni tőle! (Ha például a tröszt, amely megvette az aradhegyaljai motorost, megvenné a lóvasutat, s azzal okos megegyezést lehetne kötni a villamos vasútra, úgy, hogy az autobuszokat is átvenné a várostól.) És e két, még nem bevégzett, de sejtésekben máris élő család után mi mégis hívei vagyunk a városi kezelésnek, a városok Monroedoktrínájának, hogy Arad legyen Aradé, s a közszolgáltatást teljesítő üzemek ne lehessenek idegen vállalkozók nyereszkesedésének tárgyai. De, miután az ujjunkat megégettük, most már nem hagyjuk magunkat az álmok, a rózsaszínű tervek és a fellobbanó lelkesedés által elragadtatni. Cezuzát kérünk és számolni óhajtunk.

Annál a tervnél, amelyet az üzemigazgató a városi villamtelepre nézve kidolgozott, három dologgal kell számot vetni, mielőtt afölött komoly tárgyalás indul meg.

Kiszámította az üzemigazgató, hogy

a villamtelep 830,000 koronába kerül. Az üzemigazgató szakember és ezt a számot bizonyára nem találomra lökte ki. De az ajánlatok közül, az információk közül, amelyeket kért és kapott, lehet olyan, amely nem reális és lehet, amely nem drága. Ezért a legkevesebb, amit meg kell kívánni, hogy ezt a tervet és számítást hozzáértő emberek megvizsgálják, utána számítsák. S mivel a város egy fészlőben levő álomra pénzt nem költhet, olyan fórumra kell bizni a revíziót, a melynek az ilyesmi hivatalos kötelessége: a kereskedelmi miniszterium műszaki osztályára. Az döntse el, amit mi nem tudunk, amit az üzemigazgató tud, de amit nála jobban tudhatnak.

A másik számadata az üzemigazgató tervének: a tizezer lámpa fogyasztás és ezzel kapcsolatosan a harmincezer korona tiszta nyereség. Biztosítva van ez a tizezer lámpa? Mindenki elhiszünk annyi lokalpatriotizmust, hogy egyenlő árak mellett mindenki a városi villamtelepet részesíti előnyben a részvénytársaság fölött. De mihelyt a városi villamtelep megindítaná a volt-okat, a részvénytársaság előreláthatóan leszállítaná az árakat, — amint a közúti vasut tette az autobus megindításának napján. S amint a polgármester most is csekély eredménnyel apelál a polgárok önzésére, hogy azok a hároni krajeár különbözet ellenére is az autobuszra üljenek: azon módon akkor is bekövetkezhetik, hogy a polgárok az olcsóbb áram kedvéért fa-

A kis Norine.

Irta: André Theuriel

Hányan vagyunk ma, akik megőrizték a kis Norine emléket? Alig hárman-négyen. Mégis Norine, néhány évvel 1870. előtt, a boulevard egyik színházában képezte a zivatart és a jó időt. Ő volt leginkább divatban a színésznők között; a kis újságok sohse fogytak ki a dicséretből és a szalonokban a második császárság idejében nem volt sikerült estély ő nélkül. Magam előtt látom, érett buzakalász színéhez hasonló ruhájában, mely édes kis testét takarta és mely oly jó összhangban volt gondor gesztenyeszínű hajfürtjével. Akkoriban 20 éves lehetett és anélkül, hogy szabályosan szép lett volna, bájos volt dióbarna szemével, fehér bőrével, nagyon piros ajkaival és szellemesen fítos orrával. Művészete az volt, hogy maró, gunyos hangot dobott oda különös szavakat, borsos tréfákat és az utcai dalokat utólréhetetlen pajkossággal énekelte.

Norine kétszeresen érdekelt: először szépsége miatt, azután, mint földim. Származása meglehetősen homályos volt. Kis városom egy zsidó leánya, tizennyolc éves korában egy öreg újságíró által lett Párisba hozva, ki őt egy színháznál léptette fel. Midőn először találkoztam vele, elég ügyetlen voltam észbe

juttatni, hogy egy vidékről valók vagyunk. Mondám is neki legkedvesebb mosolyommal és legdiadalmasabb arccal: „Kisasszony, honfitársak vagyunk és örömmel mondhatom, hogy ismertem önt, mint kis gyermek is.” — Végig nézett rajtam, kihívóan csodálkozó arccal, majd szó nélkül hátat fordított nekem. Hosszas gondolkodás után megértettem bolondságomat. Amidőn pedig kissé később alkalmam volt vele megint összekérülni, úgy tettem, mint aki teljesen tudatlan családi körülményei és nevét illetőleg. Az ő részéről nem látszott bennem megismerni azon goromba frátert, ki lelkében egy este oly kellemetlen emlékeket ébresztett és így a lehető legjobb barátok lettünk. Gyakran találkoztunk színházban, művészeti összejöveteleken és dacára, hogy barátságos bizalmasság uralkodott közöttünk, sohse tettük a legkisebb vonatkozást a multra; sohse leptem meg szemekben azt az önkéntelen pillantást, amely két személy közötti titokzatos büntudatot árul el, és amelyet nem engednek ki találni.

A háború után azon nomád csapatok körében találjuk, akik vidéken és a külföldön a divatban levő darabokat ismergették: majd a tengeri fürdőhelyeken játszott, több évet töltött Egyiptomban és soha se tért többé vissza a párisi színpadra. Lassanként esend lett a kis

Norine körül. Kortársai, kiket elbájolt, elfeledték őt és az új ivadék meg a nevét se tudta. Más szép lányok, fiatalok, rózsásak, divatosabbak aratták most a tapsokat és mosolyokat azon színházban, hol egykor Norine lépett fel. Gyakran egy vacsora végeztével, szürkülő szakállu emberek, ifjusági emlékeiket idézve, hirtelen felkiáltottak:

— És a kis Norine, tudjátok-e mi lett belőle?

Legtöbbnyire a fejüket tagadólag rázták és egy érdekesebb tárgyra tértek át. Egy nap, midőn újból e kérdés lett felvetve — művész társaság volt együtt — egyik közülök felelt:

— Norine? elhagyta a színházat, mellbeteg s most nem tudom hol, valahol Délen ápolja magát.

Egy vagy két év telt el, majd egy téli reggelen, miután azon eszmét valósítottam meg, hogy honfitársom nevét egy újságikében említtetem fel, kaptam postán egy dobozt, ibolyával és mimozával telve, ezen egyszerű szavakkal a kártyán:

„Köszönet és nagy barátság a kis Norinetől.”

Egy hónappal később, három szabad hét állott rendelkezésemre és miután ez évben a tél kiállhatatlan volt, elhatároztam, felhasználom azt, hogy kissé a Dél levegőjét szívjam. Mikor Mentonba érkeztem, hirtelen eszembe jutott

képnél hagynák a városi villamtelepet. A második kérdés tehát az: a tizezer lámpa fogyasztás megállapításánál számba vette-e az üzemigazgató azt az előrelátható és vehemens konkurrenciát, amelyvel a villamos társulat küzdeni fog ellene?

S van végül még egy kérdés. Mi lesz a város jogaival? A villamtelep háramlási idejének egy negyede, vagy még több is lejárt, a gázgyár második huszonöt évéből is alig tizenkét év van hátra, amelynek eltelte után a gyár a berendezések értékének fele összegéért a város által megváltható. Ezek pedig a város vagyonához tartoznak, olyannyira, hogy Kilényi János főszámvevő ezeket a jogokat számokra fölváltva becsüli meg a zárszámadásokban. Ha tehát a városi villamtelepet fölláttjuk: nem fogja az értéktelenné tenni ezt a két jogot — miután a városnak azzal lenne már önálló világítási vállalata?

Talán nem mutatnak túlzott aggodalomra ezek a kérdések. De ha olyanoknak látszanak is, ezek elintézése nélkül a városi villamtelepről komoly szó nem eshetik. A városi kezelés helyes, modern eszme — de mi már ugyis a kísérleti nyulai vagyunk ennek az ideának. Amit ezen a téren teszünk, az ne legyen próbálkozás, hanem a kétszerkettő bizonyossága.

Az osztrák képviselőház összehívása. Prágából táviratozzák, hogy a Narodni Listi mai száma a következőket jelenti: Bienerth báró elhatározta, hogy egyes pártokkal tárgyalást kezd, és a parlamentet márciusra összehívja. Azzal a szemrehányással szemben, hogy a nemzetiségi pártokat ignorálta volna, kijelenti, hogy a kabinetbe való belépésről egyetlen párttal sem tárgyalt.

Justh — a sajtóiroda főnöke ellen. Budapesti tudósítónk jelenti, hogy Abrányi Kornél, a miniszterelnöki sajtóiroda főnöke körlevelet intézett a vármegyék főispánjaihoz, hogy a

gazdasági és szociális ügyek állására vonatkozólag tegyenek jelentést. A függetlenségi párti képviselők ma haragosan tárgyalták, hogy a sajtóiroda főnöke egy újsághoz levelet intézett, amelyben beismeri a körlevél elküldését, de kijelenti, hogy a körlevélnek semmiféle politikai célzata nincsen. Ezt nem akarják neki elhinni. Maga Justh Gyula dühösen jelentette ma ki, hogy a körlevélben politikai célt lát és interpellációt fog miatta előterjeszteni.

A bankformula. Budapestről táviratozzák: Az E. U. jelenti, hogy a kormány végleg megállapította a Wekerle—Kossuth bankformulát és megállapodott az Osztrák—Magyar bank kormányzójának személyére nézve. A minisztertanács ezenkívül Darányi földművelésügyi miniszter parcellázási javaslatával is foglalkozott.

Házbéradó.

A képviselőház ülése.

— Fővárosi tudósítónktól. —

Budapest, február 12.

Szerfelett unalmas a mai ülés képe. Kicsiny az érdeklődők száma; még a karzatokon is csak néhány, az unalomtól kifáradt tekintetű ur és hölgy üldögél. Isten tudja hol száguldoznak most a gondolataik: — mert a napirenden levő házbéreformmal ugyan senki sem gondol.

De mégis valaki, a bösz Mezőfi, aki mintha csak a saját háza adójának az emeléséről volna szó, olyan hevesen támadja a javaslatot. Különösen boszantja őt e javaslat, mert nem védi a kis embert a házbéruzsora ellen.

Egy maliciózus honatya esőndesen közbeszól:

— Elég szomorú a lakó sora, amikor állandóan te vagy a védője.

A kis ember pedig fönn a második emeleti karzaton keserűen mosolygott az ő bőrére menő viccelődésen.

Mezőfi után Lázár Pál mérlegelte az adóreform esélyeit. — Valószínűleg az ő saját rendszerű centigrammaival mérlegeli, — mert úgy találta, hogy a házbéradó esőkkenteni fogja a házbéruzsorát.

Lázár itt megint tévedett néhány centigrammal.

házbán egy esőmő történetet meséltem a családomról s féltem, hogy társaim által ki lesznek gúnyolva, ha megtudják, hogy egy zsidó boltjából kerültem ki. De dacára ennek, belül szerettem a hazámat és örömet okozott időről, időre egy odaváloval együtt lenni... Magának a szemében és a hangjában volt valami mi tőlünk; ha mellettem volt, azt hittem, viszontlátom szőlőinket és éreztem erdőink illatát... Ah! a mi erdőink! nem tudom mit adnék érte, ha még ott tartanék, midőn gyöngyvirágot mentem szodni!... Ha V...-be megy, ne felejtse el nevében egy sétat tenni az erdőben... És most, Isten vele, nem bírok tovább... Köszönöm látogatását, de ne jöjjön vissza... Nem akarom, hogy részletekben lássanak meghalni... Ez nagyon is esunya... Isten vele!

Miután megöleltem elhagytam őt s nem volt nehéz szótfogadni neki, mert másnapra rá, tüdővészben meghalt.

Igy végződött a kis Norine élete, elhagyatva, sötét feledésben, miután két évig gyönyörködtette egész Páris.

Mielőtt Mentonet elhagytam, virágot vittem sírjára és végigmenve a magas cyprusok által szegélyezett sétányon, melyről kékelni látni a Földközi tengert, azon gondolkodtam, mily kevés az a hírnév, mely után mindannyian futunk, ebben a rohanó életben, ahol a ma, már egy álom, ahol bizonytalan a holnap és ahol biztosak lehetünk, hogy holnapután el vagyunk feledve.

Franciaából fordította: G. I.

Még Muacsevics Vazul ropogtat el néhány súlyos horvát mondatot, azután jön az enyhet adó tíz perc szünet.

Szünet után Holló Lajos beszél. Ő mindent elfogad, de mindent megis módosít, úgy hogy a végén az sül ki, hogy tulajdonképpen nem fogadott el egy fikarcnyit sem a javaslatból. Ezekután érthető, hogy miért mosolyog olyan fanyarul Wekerle, ha Holló az ő javaslatát elfogadja.

Az ülés végén a balpárt, értsd Nagy György, napirend-vitát inszcellál. Az elnök azt javasolja, hogy a holnapi ülés napirendjére tüzzék ki az újoncjavaslatokat, az adóreformot pedig tegyék egyelőre a jégre.

Természetes, hogy a balpárt, értsd még mindig csak Nagy Györgyöt, ezt nem tűrheti, és pedig, — ezt a rossz máju emberek mondják, — azért, mert Nagy György már összeirt magának egy zamatos beszédet a házbéruzsora ellen.

Csaknem enged ekkora munkát kárba veszni. Az ülésről a következő tudósítást adjuk:

Justh Gyula elnök 10 óra után nyitja meg az ülést. Felolvassák és hitelesítik a múlt ülés jegyzőkönyvét. Ezután harmadszori olvasásban elfogadják a házbéruzsora javaslatot.

Attértek azután

a házbéruzsora részletes tárgyalására.

(Házbéruzsora.)

Mezőfi Vilmos: A címhez szólván azzal kezdi beszédét, amivel Vázsonyi tegnap végezte, hogy nem fogadja el a javaslatot, mert semmiféle olyan intézkedés nincs benne, mely a lakásuzsorát megszüntetné. Elhiszi, hogy unalmas már a képviselők előtt a lakásuzsoraokról szóló folytonos panasz. De menjenek a képviselők bárhova, bármilyen nyilvános helyre, mindenütt a házbéruzsoráról esik a szó. Számadásokkal igazolja, milyen rettenetes a lakásinség Budapesten. Erősen kikel a fővárosi háztulajdonosok ellen, akik valósággal nyuzzák a közönséget. Kijelenti, hogy e javaslat sok téren visszaesést jelent az eddigi állapotokhoz képest. Házbéruzsora adó alá vonja a javaslat a fürdőszobát, a hálófülkét; a műhelyt, ha takaréklámpa áll benne, már lakásnak tekinti és megadóztatja. Végül kijelenti, hogy e javaslat nem célozza a házbéruzsora megszüntetését, ami pedig a lakosság legnagyobb érdeke — tehát nem fogadja el a javaslatot.

Lázár Pál: Helyesli, hogy ott, ahol a városrendezési érdekek megkívánják, adómentességet biztosít a javaslat, ott azonban, ahol ilyen érdekek fenn nem forognak, korlátozni kell az adómentességet. Ezután Polónyi tegnapi beszédével polemizál. A javaslatot elfogadja.

Muacsevics Vazul horvátul beszél a javaslat ellen. Utána az elnök tíz perc szünetet ad.

Szünet után Holló Lajos: A házbéruzsora magasabb kulcsát indokoltá teszi az a tény, hogy a házbirtok jövedelmi forrás, üzleti tevékenység, holott a földbirtok szinte a család lélekéhez van nőve; üzleti vállalkozói szellem nem érvényesül benne. (Helyeslés.)

Holló Lajos beszédére Wekerle Sándor válaszolt röviden. Kijelentette, hogy a házbéruzsora lényegesen esőkkenteni nem lehet, mert a háztulajdonosok jövedelme elég biztos.

A Ház ezután elfogadta általánosságban a javaslatot és áttért a részletes tárgyalásra.

Az 1—9. szakasz elfogadása után az elnök indítványozza, hogy a házbéruzsora javaslatának megszakításával, a holnapi ülésen térjenek át az újoncjavaslatok tárgyalására.

Felkiáltások: Eddig az adójavaslatok voltak nagyon sürgősek, miért lehet most hirtelen félre tenni?

Petrogally Oszkár pártolja, Csépany Géza ellenzi az elnök indítványának elfogadását és kérdi, hogy a szőnyegen levő javaslat sürgőségére nézve, hogyan változott meg ilyen hirtelen a vélemény.

Moskovicz Iván hozzájárul az indítványhoz. Nagy György csak a bankkérdésben lát komplikációt. Kérdi, hogy miért adják ki a kézből a legerősebb fegyvert, az újoncmegajánlást.

A Ház elfogadja az elnök napirendi indítványát, mire az ülés véget ért.

Norine levele, mely innen volt keltezve és el-tökéltem magamban, hogy felkutatam lakhelyét. A dolog nem volt oly egyszerű, mint gondoltam, a színész nő kevéssé volt ismert; mégis hosszas kutatás után felfedeztem azon szállodát, ahol elrejtőzött; irtam is neki, engedelmet kérve, hogy felkeressem őt. Másnap fogadott és dacára, hogy egy kis kacérságot fejtett ki ruhája és arca elrendezésében, nem bírtam elég hamar elrejtetni esodálkozásom kifejezését, midőn a betegség pusztítását észrevettem. Mily különbség a haldokló, ki itt fetrengett szinte elveszve a nagy ágyban és az egykori viruló színész nő között! A festék alatt is szintelen arcot, oly soványan, hogy szinte félelmetesen hatott, melle, minden percen egy mély, száraz köhögéstől rázva, a művész nő szinte szégyelte saját magát.

— Nagyon megváltoztam, ugy-e? — morgogta lesovadt kezét felém nyújtva: — egy szép borzalom lettem s már egy tükörbe se merek nézni... Mindegy, kedves magától megnézni, mi maradt a kis Norineból!... Különbözik magától mindég szerettem, mert mindig jó volt irányomban, dacára a rossz fogadtatásnak, amiben — mikor először viszontlátuk egymást Párisban — részesítettem...

Megnéztem őt, kissé esodálkozva; ez volt a legelső alkalom, hogy hallottam őt célzást tenni, az én egykori híres bolondságomra.

— Gondolhatta azt, folytatta beteges mosolylyal, hogy elfelejtettem legelső találkozásunkat?... Pedig hát nem es később mindig háls voltam titoktartásért. Lássu, a szín-

A háborus párt győzelme Belgrádban.

A balkáni események.

— Távirati tudósítás. —

Arad, február 12.

Még mindég magas hullámokat vernek a balkáni események. A mai nap legérdekesebb mozzanata, hogy Bécsbe megérkezett a meg-egyezőseket közlő jegyzőkönyv, amely kereskedelmi és politikai engedményeket foglal magában, továbbá, hogy a harcias szerb hadügy-miniszter minden valószínűség szerint meg fog maradni továbbra is a helyén.

Mai táviratainkat alább adjuk:

A megegyezés változtatása.

Bécsből jelentik, hogy a megegyezést magába foglaló jegyzőkönyv oda megérkezett és közli az újabban felmerült változtatásokat. A változtatások leginkább kereskedelmi és politikai koncessziókra vonatkoznak.

György trónörökös Szergejevvel.

Belgrádból jelentik: György trónörökös, mint a ma reggeli lapok jelentik, tegnap este meglátogatta az orosz követet, akinél teljes három óra hosszáig időzött. A trónörökös Szergejev követ előtt legmélyebb felháborodását fejezte ki Isvolski képtelen politikája felett.

— Én és a honvédelmi bizottság — mondotta a trónörökös — semmi esetre se fogjuk eltérni, hogy Szerbiát megakadályozzák abban, hogy a memorandumot a hatalmaknak szétküldje.

Tüntetések.

Belgrádból jelentik: A holnap itt megtartandó népgyűlés elé, melynek programján a horvátországi szerbek üldözése szerepel, nem minden aggodalom nélkül tekintenek. Az eddigi előkészületekből azt lehet következtetni, hogy a népgyűlésen nagy tüntetések lesznek Ausztria-Magyarország ellen. Az osztrák és magyar kereskedők holnap zárva fogják tartani üzleteiket, mert nem lehet tudni, hogy az események hova fejlődnek. A hangulat nagyon izgatott.

A trónörökös üdvözlése.

Belgrádból jelentik: Tegnap itt aggasztó hírek terjedtek el Nisi tisztjeinek viselkedéséről. A tisztok kijelentették, hogy ha nem akadályozzák meg Zsifkovics hadügyminiszter visszalépését, a skupstina ellen merényletet fognak elkövetni. Ma négyszáz tiszt György trónörökösnek szerencsét kívánt legutóbb tanusított férfias viselkedéséhez.

Zsifkovics állásában marad.

Belgrádból jelentik: A szerbek folytatják a fegyverkezést. Zsifkovics ma tanácskozást folytatott a skupstina pénzügyi bizottságával az általa kívánt hadügyi költség megszerzésére vonatkozólag. A tanácskozás hír szerint kedvező eredménnyel járt és így Zsifkovics megmarad továbbra is állásában.

A török kabinet rekonstrukciója.

Konstantinápolyból jelentik: A nagyvezér a Sabahban megcáfolja azokat a jelentéseket, amelyek szerint a kabinet rekonstrukciója következtében négy miniszter lemondott és visszautasítja azt az állítást, hogy a miniszterváltozás alkotmányellenes, továbbá a liberalis unió javára az ifju-török bizottság ellen van irányítva. Ő, a nagyvezér holnap a kamarában erre vonatkozólag felvilágosításokat fog adni.

A Yéni Gazetta és az Ikdám jelentik, hogy a török ellenjavaslatra adott orosz választ teg-

nap a portával táviratilag közölték és a minisztertanács már tanácskozott is felette.

A Sabah jelenti, hogy a tengerészisztek tegnap a tengerészeti miniszteriumban beállott változás ügyében hadihajókon gyűléseket tartottak.

Merénylet a szultán ellen

Konstantinápolyból jelentik: A szultán élete ellen vakmerő összeesküvők merényletet terveztek. Az összeesküvők a selamlík alkalomával megakarták gyilkolni a szultánt és helyébe Jusuf herceget ültetni a trónra. Hír szerint külföldi diplomaták is vannak az összeesküvők között.

A kózkórház kibővítése.

Miniszteri kiküldöttek Aradon. — Új pavillon száz ágygyal.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, február 12.

Az aradmegyei kózkórháznak télenként ismétlődő s az idején télen szokatlanul nagy tulzsufoltsága, melyről csak a minap irtunk, ugy lát-szik végre megvalósulás felé viszi a kórház kibővítésének tervét. A mai napon két miniszteri kiküldött járt Aradon, helyszíni szemlét tartott a kórházban, tanácskozott a vármegyei és kórházi szakemberekkel és a tanácskozásnak az lett az eredménye, hogy a miniszteri kiküldöttek elfogadták a kórházi bizottság tervét, azt megvalósítás végett a miniszter elé terjesztik és így lehetséges, hogy már a jövő tavasszal hozzákezdének egy száz ágyra berendezett új pavillon építéséhez.

A kibővítés eddigi akadálya tudvalevőleg az volt, hogy a miniszterium a kórház kibővítésének mintegy fél évvel ezelőtt felküldött tervét főképp pénzügyi okokból kifogásolta. E terv lényege az volt, hogy a kórház udvarában egy új sebészeti pavillont építenek, amely átnyulna a nemrég megvásárolt Avarffy-féle telekre. Emeletes épületnek tervezik ezt száz ágygyal, a szükséges másodorvosi lakásokkal és helyiségekkel. A gazdasági helyiségeket (mosó- és főzőhelyiségeket) új külön épületben helyezik el és végül teljesen renoválnák a gondnoki lakást és a segédorvosok helyiségeit. Az összes építkezés körülbelül 400.000 koronába kerülne, amit egyrészt a kórház megtakarított pénzéből, másrészt a vármegye által a betegápolási díjak terhére felveendő kölcsönből fedeznének.

Ezt a tervet vitatták meg a mai tanácskozáson, melyre a belügyminiszterium Hajos Béla dr. miniszteri tanácsost, országos közegészségi főfelügyelőt és Jendrassik Kálmán műszaki tanácsost küldte ki. A tanácskozáson résztvettek még Dálnoky Nagy Lajos alispán, Schill József főjegyző, Heppes Aladár tb. főjegyző, Parecz Gyula dr. kórházi igazgató és Löwinger Miksa dr. kórházi főorvos is. A tanácskozás és helyszíni szemle eredményéről Parecz Gyula dr. ezeket mondta munkatársunknak:

— A miniszteri kiküldöttek megvizsgálták a kórházi állapotokat s az általunk kidolgozott tervet, melyet a miniszterium kifogásolt és belátták, hogy ez a terv ugy pénzügyi, mint egészségügyi tekintetben jobb annál, amit a miniszterium kivitelre ajánlott. A miniszteriumban ugyanis a költségek miatt ellenezték az új sebészeti pavillon tervét és a régi épület átalakítását tervezték. A betegek helyes elosztását és a tulzsufoltság megszüntetését azonban

csak száz új ágygyal modernül berendezett sebészeti osztálylyal lehet elérni, aminthogy a kórházban ma már mindenütt a sebészetre fektetnek leginkább súlyt. A két kiküldött tehát nagyjában elfogadta e tervet, megbizott minket azok részletes kidolgozásával és a költségvetés elkészítésével. Ezért az új tervezet valószínűleg az áprilisi megyei közgyűlés elé kerül és ha a miniszteriumban — amit most már remélünk — simán megy a dolog, jövő tavasszal hozzá lehet kezdeni az építéshez. Akkorára meglesz az aradi gyermekkórház is ami szintén hozzájárul majd a kózkórház tulzsufoltságának megszüntetéséhez. Az elmebeteg-osztály tulzsufoltságán nem segíthetünk, mert erre teljesen új intézet kellene, a megyei kórház nem láthatja el az összes elmebetegeket.

A két miniszteri kiküldött ma délután visszautazott Budapestre.

Hazudott a temetőőr leánya.

Mese a kiasott hullákról.

— Fővárosi tudósítónktól. —

Arad, február 12.

Budapesti tudósítónk jelentése nyomán hírt adunk arról, hogy egy Házik Anna nevű leány öngyilkosságot követett el s azért akart megválni az élettől, mert osztálytársnői az iskolában azzal üldözték, hogy édes apja kiásta a temetőben a hullákat s azzal etette állandóan a sertéseit. A guny és a csufolódás adta tehát kezébe a fegyvert s e miatt részvétljes hangon foglalkozott szerencsétlen sorsával a sajtó.

Romantikus, megható volna eddig a Házik Anna históriája. Kiderült azonban — mint fővárosi tudósítónk jelenti — hogy a leány nem mondott igazat. Kihallgatni eddig nem lehetett, mivel nagyon súlyos állapotban fekszik a Rókus-kórházban. A rendőrség eleinte azt hitte, hogy Házik Anna az erzsébetfalvai temetőőr leánya. A minap tudvalevőleg azt irták egyes lapok az erzsébetfalvai temetőőrrel, hogy emberi hullákkal eteti a disznóit, de kitűnt, hogy ez ostoba pletyka és a megvádolt temetőőr már tavaly októberben el is hagyta az állását. Pásztor Istvánnak hívják és semmi köze Házik Annához, akinek édesapja derék munkásember. Egyik ujságíró tudakozódott ugyanis az erzsébetfalvai csendőrsparanesnokságon, ahol ezt az érdekes felvilágosítást kapta:

— Hires rossz lány az a Házik Anna.

Budapesten született, valamikor az upesti Gyepmester-telep 4. száma alatt laktak és már akkor sok csunya dolgot mivelt. Apja itt a Rosenstraus-féle gyufagyárban dolgozik, tisztességes családapa. Házik Annát már tízéves korában megrontották. A testvére gyermekének füléből kilopta a fülbevalót, harminc esibét is elloptott és az arát aljas helyiségekben költötte el. Ugy ivott és tobzózott, mint valami öreg boszorkány. Mink többször is följelentettük, börtönbe került, de a fogság nem javított rajta. A juttagyárban ellopta Matyák Róza könyvét és idegen néven állott szolgálatba. Megint csak lopott, esalt, erkölestelenkedett. A disznók ügye mese, a nép koholta és legkevesebb köze van hozzá a Házik-családnak.

Házik Anna állandóan bejárt a fővárosba és itt elesábitották, eladták fiatal leányhusra éhező öreg uraknak. Így sodródott egyre alább a lejtőn. Tavaly nagy feltűnést keltett egy rablás, amely élénk forgalmu budapesti utcán történt. Egy rendőr didergő, ijedt leányt talált a kapu alatt és sirva panaszkolta a gyermek:

— Megtámadtak, elrabolták az öt koronámat, azért nem tudtam hazamenni.

Ez a szánalmas külsejű leány Házik Anna volt. Nagy vizsgálat indult meg és kinyomozták, hogy a leány hazudott, senki sem bántotta és a rablással azért állott elő, hogy a rendőr csavargás miatt be ne kísérje. Akkor is jó módu urakat keresett, akik megvásárolják a vézna testét. A külvárosi korezmáknak és pálinkaméréseknek állandó vendége lett a fiatal teremts. Ezen a héten is megszökött hazulról. Beleszeretett valami fiatal jászba, aki azonban nem akarta meghallgatni, mert észrevette, hogy a leány beteg. Házik Annát ez nagyon bántotta s attól is félt, hogy odahaza megverik. Ez a kettős ok érlelte meg benne az öngyilkosság tervét.

Darányi Ignác egy aradmegyei községnek.

Százezres ajándék a szapáriligeti telepéseknek.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, február 12.

Aradmegye egy községének, a kis Szapáriligetnek telepes lakosságát, nagy örömben részesítette Darányi Ignác földművelési miniszter. Közölte ugyanis a község lakosságával, hogy az állammal szemben fennálló tartozásukból jelentékeny összeget elenged.

Körülbelül husz esztendővel ezelőtt az Alföld különböző községeiből közel 700 földműves telepedett le az aradmegyei Szapáriliget község államilag kezelt telepén, amelyet az államtól majdnem *másfél millió* koronaért vettek meg a földesgazdák. Az állam természetesen részletfizetésre adta el a földeket, de az új tulajdonosok nem tudták pontosan fizetni a kikötött részleteket. A földművelési miniszter érdeklődött a szapáriligeti telepések iránt és megtudta, hogy az szerfölött dologkedvelő, munkaszerető nép, nem az ő hibája, ha nem tud olyan mértékben boldogulni, mint letelepülésük alkalmával gondolták.

A miniszter ezért elhatározta, hogy a kis község lakói adósságának, helyesebben az *elmaradt részleteknek 20 százalékát elengedi*, a még le nem fizetett egymillió korona adósságukat pedig 50 éves amortizációs részletekben fizetteti le, ami nagy kedvezmény a lakosságának.

Az ezután lefizetendő részletek pontos kiszámítása céljából három hónappal ezelőtt kiment Szapáriligetre Andor Béla leszámoló biztos, a jószágigazgatósághoz beosztott kir. számízt, aki szorgalmas, lelkiismeretes munkát végzett s a komplikált számítási műveleteket ma befejezte.

Ma délelőtt a telepes község lakóit a község házához hivatta Kure György községi jegyző. Itt Andor Béla közölte a lakossággal a miniszter elhatározását s megmagyarázta az ezután történendő fizetési módokat. Egyben fölvilágosította a telepéseket, hogy a miniszternek ez a cselekedete nagy anyagi ajándék és jótémény a szorgalmas földműveseknek.

Kure községi jegyző ezután köszönetet mondott Andornak buzgó fáradozásaiért. A lakosság nevében köszönő táviratot küldtek Darányi miniszternek.

A T. HÁZBÓL.

I. Popovics utódáról.

Ha szimbolumokkal akarnánk beszélni, azt mondhatnók, hogy a nyugalom idegessége tölti be a politikai atmoszférát. Nyugalom a bizonytalanságban és idegesség ugyanezen bizonytalanság miatt. A hosszú ideig tartó fagy is gyűlöltté teszi a téli örömeket, a válság stagnálása nyugtalanítja a várakozókat. Következik ebből az állapotból, hogy minden eseményt a válság szemüvegén át néznek.

Kezdődik azon, hogy az osztrák kormányt kinevezték.

— Ez egyenesen harcias kormány — hangzik a vélemény. — Az osztrákok harcias kormánya a magyarok ellen. Ugy válogatták össze a minisztereket, hogy a királynak alig van közte embere, legtöbb a trónörökshöz tartozik. Ezek harcolni fognak a magyar kívánságok ellen és ugyancsak össze kell szednünk magunkat, hogy fel ne boruljunk.

Most jön az értesülés, hogy Bilinskit, az osztrák-magyar bank kormányzóját kinevezték pénzügyminiszternek.

Tehát a bankbeli állását be kell tölteni.

— És ki lesz a bankkormányzó?

— A bankkormányzó Popovics Sándor lesz, a pénzügyminisztérium mostani politikai államtitkára.

— Ugy? Akkor Popovics helyébe más politikai államtitkár kell kinevezni. És ki lesz az államtitkár?

— Désy Zoltánt, a mostani adminisztratív államtitkárt fogják kinevezni politikáinak.

— Tán csak nem teszi ezt meg vele Wekerle? Sokkal jobb embere, mintsem ilyet tegyen.

— Hogyan? Hisz ez előléptetés.

— Előléptetés, igen. De tessék elképzelni, ha Désy adminisztratív államtitkár marad, akkor a hivatalában maradhat, amíg akar. Ellenben a politikai államtitkárnak le kell mondania, amikor a kormány lemond és Wekerle sokkal jobb embere Désy Zoltánnak, semhogy két hónapra kineveznék, hogy aztán hivatal nélkül maradjon.

— Eszerint a kormány élete nem tart tovább két hónapnál?

— Vagy tart, vagy nem tart, vagy addig se tart, tovább is tarthat, de ha a tartani ígét végig is hajtogatjuk, akkor se tudjuk megállapítani, hogy mit hoz a holnap és melyik nap lesz a válság napja. Mi itt csak diskurálgatunk, kontemplálgatunk, kombinálunk, tanácskozunk, töltjük az időt s egyszer csak az egész helyzetbe beüt a menydörgős menykő.

— De uraim, hisz tulajdonképen csak egy államtitkári állás betöltéséről van szó!

Ekkor a beszélgető csoport mellett elhaladt Földes Béla, akinek néhányan azzal kedveskedtek, hogy az államtitkárjelöltek közt kombináltak, de nyomban megindult az ellenáramlat is.

— Elméleti ember, tudományos ember, szép pénzügyi előadásokat tarthatna, de a gyakorlati kormányzásba bajosan tudna beleszokni.

Hoitsy Pált is kérdezték:

— Mely szél felé igazodjunk?

— Egyelőre Popovics kerületébe jelöltet kell állítani, — vélekednek.

— Az alkotmánypárté a kerület, — felelik.

— Nem lehetne esetleg összeveszni az alkotmánypárttal és elfogni a kerületet?

— Jaj, már eddig is nagyon sokat veszekszünk. Még ezek miatt a veszekedések miatt fog felfordulni a helyzet.

— Tehát felfordul a helyzet?

— Több mint bizonyos... Ha csak esoda nem történik. Sőt úgy történhetik a csoda is, hogy a helyzet éppen a csoda miatt fordul el.

— Hát akkor én Mózesrel tartok, — szól egy istentagadó függetlenségi — és azt mondom, hogy nem szeretem a csodákat.

— Mikor mondta ezt Mózes?

A függetlenségi istentagadó erre elbeszélte a következő épen nem ismeretlen parlagi anekdotát:

Mózes, Jézus és Mohamed alsóst játszottak. Jézus elővett egy alsót és ütött vele. Jól van. De rögtön azután Jézus megint egy ugyanolyan kártyát vett elő és ismét ütött vele.

— Hohó, Jézus ur, — szólott erre Mózes

— ez a játék pénzbe megy és amikor pénzbe játszunk, akkor nem szeretem a csodákat.

II. Bródy Sándor sürgönye.

Sajnos, de úgy van, hogy a forró szezonközépen kénytelen a t. Ház folyosója remiszenciákból élni. Akaratlanul eszébe jut mindenkinek az uborka évad, ha bepillant a misztikus politikai helyzetbe. Ez ellentmondóan hangzik, de feltétlenül igaz. Mindennap szenzációterhes a levegő, legalább úgy látja mindenki, alapjában pedig semmi sem történik. A folyton ígérető helyzet fügét mutat a kíváncsiaknak, főleg pedig a türelmetleneknek, mintha azt mondaná:

— Azért se, majd, majd...

És marad minden a régiben. A balpárt tiltakozik, agitál, opponál, supponál. A függetlenségi verik a mellüket, hogy ilyen, olyan jó hazafiak, megcsinálják az önálló bankot. Az alkotmánypártiak verik a mellüket, s azt kiabálják, hogy ők opportunusak, hogy ők óvatosak. Főleg Andrásy, a vezér adja a bankot, illetőleg nem adja a bankot. Egyszóval sok-sok szenzáció között nyakig ülnek képviselők hírlapírók a történeltségben.

Ha egy kis irodalmi pofozkodás még főhercegi terefere nem volna, a szegény ember bundában indulna Budakeszi felényári lakást keresni, gondolván, hogy itt a nyár a küszöbön. Apropos irodalom. A folyosóintim irodalmi szegletében megdöbbenéssel tárgyalják a Bródy esetét. Az állítólagos berlini siker híre ezekbe a sarkokba nem szivárgott be. De azért más okozta a megdöbbenést. A sürgöny nem ment senkinek a fejébe.

— Sándor bácsi sürgönyileg tiltakozott a hazafiatlanság vádjá ellen?

— Először is lusta az öreg — mondta egy cvikkeres novellista — másodsor meg sem tud fogalmazni egy sürgönyt.

— Bánja is ő ha hazaárulónak tartják. Azonkívül van annyi esze és tudja, hogy ilyen vádat nem lehet sürgönyileg lecáfolni — folytatta Kaas Ivor.

— Megállapítom a diskurzus nélkül, hogy nem ő küldte a sürgönyt, már azért sem küldte ő, mert más ember az ő helyében elküldte volna.

— Ő sajátosan megérzi a kínálózó ellentéteket — szól Vázsonyi Vilmos és elmondja a következő esetet:

Az Otthonban nemrégiben sokat nyert Bródy Sándor kártyán. Odament hozzá egy vörshaju és a délután folyamán letört ujságíró.

— Sándor bácsi adjon tíz forintot, nagy szükségem van rá.

Bródy ránéz s egy hatalmas füstgomolyon keresztül, az ő különös akcentusával mosolyogva mondja:

AZ ARADI KÖZLÖNY TELEFONSZÁMAI:

Szerkesztőség — — — — — 357

Kiadóhivatal és hirdetési osztály — 151

— Nem adok vöröském, a multkor is megadtad.

— Ugye nem Bródy Sándor adta fel azt a sürgönyt? Kérde a hallgatók esendes nevetése közt Vázsonyi.

— Nem, nem, nem, felelik kórusban.

— Én pedig megsugom. Tudtán kívül egy barátja művelte, egy Berlinben tartózkodó barátja — fejti meg a rejtélyt Bródy Ernő.

ELFOGTÁK az aradi betörőket.

Az áruló hírlap.

— Távirati tudósítás. —

Arad, február 12

Január 28-án éjjel Aradon három betörés is történt egyszerre. Réthy Viktor, Herzog Lipót és Chrasztek Jozefa aradi lakosokat rabolták ki ezen az éjszakán és a rendőrségnek a legszorgosabb kutatás dacára sem sikerült a tetteseket kézre keríteni. Mint Kolozsvárról jelentik lapunknak, ott ma letartóztatták az aradi betörések tetteseit, akiknek az volt az árulójuk, hogy a náluk talált álkulesok egyik aradi lapba voltak becsomagolva. Ennek alapján értesítették az aradi rendőrséget, honnan Greén tb. főkapitány Rédl detektivet küldte ki Kolozsvárra, aki csakhamar megállapította, hogy az ott letartóztatott rovvott multu egyének azonosak az aradi betörések tettesével.

A három aradi betörés január 28-án éjjel így történt:

Időrendben az első üzletfosztogatás az Andrassy-tér 7. számú házban lévő Réthy Lipót és fia cég tulajdonát alkotó papirkereskedésben volt. Az üzletet hét óra után zárták s mikor a házmester kilenc órakor lakásából kijött, hogy a kaput bezárja, azt vette észre, hogy az üzletnek udvarra nyíló ajtaja nyitva van. A helyiségben sötét volt s miután meggyőződött arról, hogy ott senki sem tartózkodik, értesítette a tulajdonost, Réthy Viktort. Amint beléptek az üzletbe és a pénztár fiókot megvizsgálták, konstatalható volt, hogy a mondott időben betörők jártak ott. A fiók Wertheimzárja rendkívül szerkezetű álkulesesal volt kinyitva s ugyancsak álkulesesal nyitották ki az ajtót is. Csak pénzt vittek el negyvenkét korona összegben.

A második betörést is olyan üzletbe követték el, melynek udvarra nyíló ajtaja van. Ennek a körülménynek megfelel Herzog Lipót fűszerkereskedése, melyben látogatást tettek az éjjel az álkulesosok. Az udvar felől kerültek a helyiségbe, melynek fiókjából husz korona aprópénzt vittek el. A módszer ugyanaz, mint a fent elmondott betörésnél.

A harmadik éjjeli látogatás színhelyül az Angyal-utca 20. számú házat választották. Ebben van Chrasztek Jozefa, egy magányosan álló nőnek a szatócs-üzlete s a házban kivüle még Szücs Mihály, az Aradi Közlöny korrekora, a ház tulajdonosa lakik. A betörő tudta, hogy Szücs éjjel a szerkesztőségben van elfoglalva s úgy neje, mint a lakó védtelenül, maguk vannak otthon. Az udvarra nyíló egyik ablakot törte be s a nyíláson benyulva, azt belülről kinyitotta. A másik szobában alvó Chrasztek Jozefa csak akkor ébredt fel, mikor a betörő az asztalfiókat kihuzta és az abban lévő kulesokat vette ki, hogy azok segítségével a szekrények tartalmához jusson. A fiókban csak egy korona pénz volt, azt elvette. Az asszony a kulesok zörrenésére felriadt s lármát csapott. A betörő látva, hogy észrevették, az ablakon át megugrott. Mire a szomszédok összefutottak,

már annyi időt nyert, hogy nyomtalanul eltűnhessen.

Ugy látszik, hogy a jómadarak Kolozsvárra tették át működésük szinterét. Tegnap egy távirat érkezett Aradra a kolozsvári rendőrségtől, amelyben értesíti az itteni kapitányságot, hogy ott elfogták Angyal József kerékgyártó-segéd, Boros Gyula és Papp Miklós többször büntetett csavargókat, akik az ottani Macsinszky-féle ékszerüzletbe akartak betörni az aradi betörésekhez hasonló módon. Megmotozásukkor egy aradi ujságba csomagolt álkulesokat találtak náluk.

Az értesítés folytán Rédl aradi detektiv Kolozsvárra utazott és megállapította a nyomozás adatai alapján, hogy az ott elfogott betörők azonosak az aradi január 28-iki betörők tettesével. A betörőket az ügyészség fogházába szállították. Ha teljes bizonyosságot derít Greén aradi működésükre, akkor Aradra hozzák őket.

A messzinai földrengésről.

Cholnoky Jenő dr. előadása.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, február 12.

Cholnoky Jenő mindég érdekes. Ha ez a kiváló tudós tanár valahol előadást tart, a rendezőségnek jóelőre kell meghatározott számú jegy kibocsátásával a tulsufoltság ellen védekezni. Az ő hallgatósága siet a terembe elfoglalni helyét, mert ha pontosan akar oda megérkezni, holt bizonyos, hogy csak pótszékre jut. Elegáns hölgyekből, intelligens urakból áll ez a hallgatóság. Ez az értelmi osztály a legnagyobb figyelemmel hallgatja Cholnokyt, még ha előadása — mint ma — kissé hosszúra nyulik is. Igen, mert megvan neki az a nagy érdeme, ami hiányzik a legtöbb előadó értekezéséből. A Cholnoky büvszere az, hogy az ő tudományos természeti és etnografiai témái mindenkor élénkek, színesek, érdekesek és nem egyszer a humor és pajzánság aranyszála csillan rajta keresztül. Az ő csevegő művészete, előadásának behizelő módja, a hallgatósághoz való alkalmazkodó képessége hivatottá teszik őt arra, hogy a legszürkébb tudományos témát is érdekessé és vonzóvá tegye. Annak pedig, hogy a Cholnoky előadásainak mindég óriási kölgközönsége van, az a magyarázata, hogy a tudós tanár előadása legkomolyabb részeln is mindenkor időt tud magának szakítani arra, hogy a hölgyeknek kedveskedjék. Ugy látszik, az a szándéka, hogy hallgatóságának egyik részét — és nem a férfiakat — mindenütt meghódítsa. Es irigységgel bár, de meg kell állapítanunk, hogy ez Aradon is sikerült neki.

A mai előadásról az alábbi részletes tudósításunk szól:

Az aradi mérnök és építész egyesület felkérésére Cholnoky Jenő egyetemi tanár ma este a messzinai földrengésről a városház közgyűlési termében előadást tartott. Az előadásra már fél hat órakor teljesen megtelt a terem, sőt a karzat is. A városatyák padsorát ez alkalommal díszes hölgyközönség foglalta el. A különböző parfümök egész illatossá tették a közgazgatás zord hajlékát.

Előadás előtt a hölgyek tereferéltek. Kritizálták egymást és a toaletteket, szőnyegre kerültek a legújabb események. Egy padsorba véletlenül öt menyasszony került, ami valóságos szenzációt idézett elő. Volt is nagy kacaj, amikor Cholnoky előadása közben így jellemezte a menyasszonyokat, kapcsolatban a messzinai földrengéssel:

— A leány amig menyasszony, nagyon hajlékony, lágy és áttetsző, de amint asszony

lesz elveszti ezeket a jó tulajdonságokat és nem ritkán már egy év mulva beáll a krízis.

A férfiakról már jobb a véleménye. Amikor a földrengést jelző ingáról beszél, ezeket mondja:

— Az inga olyan, mint a férfi: kiszámítható.

Néhány szellemes aforizmával ugyancsak megkacagtatta a hallgatóságot. Cholnoky rendszert tart ugyan előadásában, de néha kiköti hajóját és szívesen megpihen egy-egy humoros területen.

A mai előadást Lócs Rezső nyitotta meg szép szavakkal. Elmondotta, hogy az aradi mérnök és építész egyesület, amely eddig csak technikai kérdésekkel foglalkozott, elhatározta, hogy ezentul a nagy közönség érdekkörét bevonva, Arad kulturális életéből kiveszi a maga részét és ezentul közérdekű előadásokat is fog tartani. Az első előadásra sikerült megnyerni Cholnoky Jenő dr. egyetemi tanárt, akit ezenel felkér előadásának megtartására.

Cholnoky Jenő azzal kezdte előadását, hogy előadásának tárgyáról: a földrengésekről nem könnyű népszerűen beszélni. Erről az elvont tudományról úgy beszélni, hogy a hallgatóság figyelmét megragadja, nehéz feladat. — Nohát az előadó alaposan rácafoltt erre az állításra. Előadását, amelyben a tudós éleslátásával a földrengések okait és hatásait ismertette, a közönség mindvégig a legnagyobb érdeklődéssel hallgatta. Itt-ott, néha a tetszészaj akasztotta meg beszédében. Csevegett két óra hosszát és amikor vetített képeket mutatott be előadása végén, a hallgatóság a száraz tudományok előadóját szinte kérni szerette volna, hogy csak folytassa. Ez volt a Cholnoky Jenő mai előadása.

Egyfelvonásos színház.

Nagy Endre újabb vállalkozása

— Fővárosi tudósítónktól. —

Arad, február 12.

A jövő színházi szezon érdekes változást fog hozni: szeptember elsejétől kezdve lesz egy intim, nivós egyfelvonásos színházunk, amelynek Nagy Endre lesz az igazgatója.

Erről az egyfelvonásos színházról, meg a terveiről Nagy Endre, a Modern Szinpad igazgatója, ma a következő érdekes dolgokat mondotta:

— Ezt az én kabarémat jövőre átalakítom egyfelvonásos színházzá. Programot nem mondok, mert a program csakis arra való, hogy ne tartsa be az ember.

Hogy milyen lesz ez az egyfelvonásos színház, azt körülbelül már most is láthatja, hiszen mostanában is adunk ebben a kabaréban kis, egyfelvonásos darabokat, amelyeket mindig örömmel fogad a közönség.

Kizárólag magyar darabokat fogok adni, vigjátékot, bohózatot, operettet egvaránt. Külföldi darabokat azért nem adunk, mert úgy tapasztaltam és úgy vagyok meggyőződve, hogy a mi közönségünknek megvan a maga különös izlése, amely lényegesen különbözik a külföldi színházlátogató közönség izlésétől. Mi már kiismertük és megtanultuk, hogy mi kell a mi publikumunknak és ezután is ebben az irányban fogunk haladni. Ennek az ideges budapesti népnek tizszeres bohózatokat kell eljátszani, amikben mégis meglegyen a szinpadnak és a drámának minden követelménye: legyenek benne valóságos helyzetek, hézag nélkül, konzekvensen keresztül vitt cselekmény.

Mindelhez pedig ügyes és rutinos színészgárdát kell összeválogatni. Elsősorban természetesen a mostani színészeinket fogjuk meg-

tartani, ezt a mostani személyzetet azonban ki kell egészíteni népszerű és tehetséges színészekkel.

A kabarét azonban folytatni fogjuk, mert meg vagyok róla győződve, hogy a mi közönségünknek szüksége van egy olyan vice-lapra, amely bátran és félelem nélkül karrikozza a közéleti embereket és fönntartja a közvetlen érintkezést a mindennapi élettel. Ezt a kérdést pedig olyanformán fogjuk megoldani, hogy a színpad mellett egy kis dobogót építettünk, amelyen fölolvonásközben kabaré-számokat és paródiákat fogunk előadni.

Az egyfölvonásos színház szeptember elsején nyílik meg a Modern Színpad helyiségében.

Éjszakai merénylet a csálai erdőben.

A kikoszarzott kérő boszúja.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, február 12.

Titokzatos gyilkossági merénylet ügyében indította meg ma éjjel a nyomozást az aradi rendőrség. A csálai erdő felé vezető úton, körülbelül a nyári mulató előtt két éles dördülés hangzott el este tíz órakor s az egyik golyó egy aradi iparos fejébe hatolt.

A merénylő a sűrű sötétségben elmenekült s az elhagyott tájon segélyért kiáltó sérültnek csak annyi ereje volt, hogy négykézláb az erdőszlakba vándorolt, ahol az első segélyben részesítették. A büntényről értesítették a pécskai csendőrséget is, amelynek kerületéhez a merénylet színhelye tartozik.

Pintér Pál aradi iparos ma este kilenc órakor egyedül ment a csálai szőlőtelephez vezető töltesen. Mindennap meg szokta tenni ezt az utat, mert jegyesehez, a telepen lakó Csiki Máriához látogatott el munka után. Több hónapja udvarol a leánynak, kinek kezét vasárnap este megkérte, a szülők beleegyezésével el is jegyezte. Ma este is meg akarta látogatni menyasszonyát, azonban ebben egy gyilkos merénylet megakadályozta. A nyári mulatóhely előtt lehetett már, mikor egyszerre a koresmahelyiség irányából egy hirtelen felvillanó lángot vett észre, s utána két hatalmas revolverlövés hangzott gyors egymásutánban. A lövések Pintérnek voltak szánva. Az egyik golyó az állát horzsolta, a másik fején talált. A merénylő látva, hogy áldozata a földre bukik, futásnak eredt, s Arad felé vette útját.

A golyó azonban nem okozott rögtöni halált. Jól volt célozva a lövés, úgy látszik előbb gyújtóval meg is világította áldozatának alakját a tettes, de a kis kaliberű golyó a koponyacsontot fennakadt s a fejbőr alatt huzódott el.

Pintér vagy tíz percig feküdt vérző sebbel az uttesten, majd összeszedte minden erejét és az ötszáz lépésnyire lévő vadászlakhoz bevon szolta magát négykézláb. Itt sebtét kimosták és bekötötték s kocsin lakására szállították. Édesanyja Tisch Mór dr. tb. főorvost értesítette fia megsebesüléséről, aki megjelent és újabb kötetést alkalmazott. Konstatálta, hogy a golyó nemesebb részeket nem sértett, de azért kórházi ápolásra van szükség.

A fiatalember mielőtt a kórházba ment volna a rendőrségnél jelentkezett s feljelentést tett az esetről. Azt hiszi, hogy valamelyik riválisa állott lesbe az éjszaka sötét leple alatt és tört életére. Kivüle ugyanis már több kérője volt Csiki Mariskának, de a leány valamennyit visszautasította s most a megsértett és kikoszarzott kérő rajta akarta szégyenét megboszulni.

A jegyzőkönyv felvétele után Kovács Antal ügyeletes rendőrhadnagy gondoskodott Pintér kórházba szállításáról. Értesítette a pécskai csendőrséget is s az még az éjszaka folyamán megkezdte a merénylő üldözését.

A titokzatos aranybánya

Győrffy báró és a „10 apostol“

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, február 12.

A mai budapesti lapokban különös közgazdasági hír jelent meg egy brádi aranybányáról, amelynek — e hír szerint — már a részvénytársaságát is megalakították. A szóban lévő kis közgazdasági közlemény, amelyet különben a Magyar Pénzügy már tegnapi számában közölt, így szól:

„Új aranybánya részvénytársaság.

Lozsádi Győrffy Árpád báró a tulajdonában lévő brádi aranybánya kiaknázására részvénytársaságot alapított. A bányavállalat eddig „10 Apostol-bánya“ elnevezés alatt működött s a részvénytársasággá való átalakulással együtt cégét „Szt.-István-bánya részvénytársaság“-ra változtatta. Az alakuló közgyűlést folyó hó 7-én tartották meg. Az új részvénytársaság alapítókéje egymillió korona.

Ez a bányarészvénytársasági alapítás az aradiakat közelről érdekelheti, mert a hirben megnevezett tulajdonos, „Lozsádi Győrffy Árpád báró“ egy aradi pénzintézet részvénytársaságának újdonsült elnöke.

Mi illetékes helyeken érdeklődtünk a szóban lévő brádi aranybánya iránt, amelynek a fentebb közölt hír szerint „10 Apostol“ a neve. Erről a bányavállalatról vajmi keveset tudnak. Ellenben van ott egy hatalmas aranybánya, a „rudai 12 Apostol“, amely évtizedek óta áll fön, s amelyhez hasonló az egész világon talán csak egy van: a kaliforniai. A Brádban lévő rudai 12 Apostol egy dús gazdag külföldi részvénytársaságé, s állítólag e bánya részvényesei között van Vilmos német császár is. Brádon azonban nem igen ismerik a 10 Apostol aranybányát. Már csak azért is, mert az apostolok tudvalevőleg tizenketten voltak, a Győrffy báró bányájának nevéből pedig kettő hiányzik. Vajjon hova tűnhetett el a hiányzó két apostol? Ebben az ügyben valami titok lappanghat, amit talán jó lenne teljesen megvilágítva látnunk.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) Vendéglősök tisztujtása. Az aradi vendéglősök, kávéosok és szállodások ipartársulata ma tartotta rendes évi tisztujtó közgyűlést, melyen Kovács István elnökelt. Az évi mérleg és a számvizsgáló bizottság jelentésének tudomásul vétele után történt a tisztújar-újjaalakítása. A titkos választás során a tisztújar a következőképp alakult meg. Örökös diszelnök Kovács István, elnök Braun Gusztáv (uj), alelnök Novotny Lajos (uj), pénztárnok Faragó Béla (uj), ellenőrök Grünwald Simon (uj), Kovács Arthur (uj), titkár Szilvássy dr. A választmány tagjai lettek: Rónay János, Kánya Géza, Gruber Lajos (uj), Porcán Lajos (uj), Szabó Kálmán (uj), Láng Ferenc, Földes Lajos (uj). Póttagok: Lukács Sándor, Lukács Fülöp (uj).

A rendőrök biztosítása.

★

Antal Mihály Arad szabad királyi város rendőre volt. E várostól kapott évi kilencszázötvenhárom korona fizetésért — pontosan ennyiért — vigyáznia kellett körülbelül hat-hétszáz ember (ennyi jut Aradon egy rendőrré) testi és vagyoni biztonságára. E hivatása közben éppen légszer volt kockáztatva a saját testi biztonsága és igazán a véletlen dolga, hogy nem szolgálat közben, hanem munkaideje után néhány perccel ugrott le a lóvonatról olyan szerencsétlenül, hogy egy szomorú szerdai délutánra felesége özvegy lett, gyermekei pedig árvák maradtak.

Most pedig tessék fellapozni a városi nyugdíjszabályzatot. Tíz évi szolgálat után van az aradi rendőrnök, vagy özvegyének nyugdíj-jogosultsága. Tíz évnél előbb is kap valami csekély nyugdíjat, ha szolgálatból kifolyólag, önhibáján kívül lesz munkaképtelenné. Szigorúan véve elég helyes feltevés ez az „önhibáján kívül“, de hát az özvegynek és az árváknak szomorúan mind egy az, hogy a rendőr a véletlennek ezer eshetősége mellett maga is hozzájárult egy kis vigyázatlansággal, egy kis elhirtelenkedéssel a szomorú véghez. A rideg tény az, hogy a család kenyér nélkül maradt és a paragrafusok értelmében semmi joga ahhoz, hogy a várostól kenyeret, vagy csak morzsát is követeljen.

Arad szabad királyi város rendőrének családja tehát könyöradományokra szorult. Nyugdíj nem illeti meg, baleset ellen pedig biztosítva nem volt. Nem biztosították, mert senki sem írja elő, hogy a rendőrt biztosítani kell. — A gyári munkást — hála az ennyire már eljutott törvényhozásunknak — kell biztosítani a gép öldöklő fogai ellen, de a rendőrt, akit éppen elég veszedelem fenyeget, nem muszáj. És mert nem muszáj, nem is biztosítják. Pedig hamar van újonnan szervezett munkásbiztosító pénztárunk, nem volna olyan nagy dolog módot találni arra, hogy egy város rendőreit baleset ellen biztosítsák. Lehetne arra módot találni törvényben, városi szabályrendeletben, hogy a városok rendőrei, vagy azok családjai ne legyenek rászorulva könyöradományokra, ha egy szerencsétlen véletlen nyomorékká teszi, vagy megöli a családfentartót.

De még eddig, legalább Aradon, nem találták módját. Arad rendőrei biztosítva egyáltalában nincsenek, nyugdíjjogosultságuk is igen silány. Megkérdeztük Arad főkapitányát, Sarlot Domokost, milyen igénye van Antal Mihály családjának a várossal szemben.

— Semmi sem — mondotta a főkapitány. — Ha a város elnéző lesz és nem tekint arra, hogy a rendőr vigyázatlansága okozta az özvegynek végkielégítésül a rendőri évi fizetésének egy negyedét.

Özvegy Antal Mihályné tehát kaphat a várostól kétszáznegyvenöt koronát. Ez az ő szomorú tőny, de ez éppen elég arra, hogy felhívja az illetékesek figyelmét a rendőri évi fizetésének biztosításának kérdésére. Ugy hisszük, hogy nem olyan nehéz, nem olyan megoldhatatlan ez a kérdés, hogy még feszegetni se kezdjék próbálják.

Apa és fiu tragédiája.

Ut a boszu órája.

— Távirati tudósítás. —

Arad, február 12.

Megható és érdekesítő történetről írnak most hosszú cikkeket az angol lapok. A Times-ben ugyanis 16 esztendő óta, évről-évre, ugyanazon a napon a gyászrovatban egy sajtószerű cikk jelent meg. In memoriam volt a címe és szövege Henry Cecil Hambrough emlékének szült, akit 1893-ban Ardlemontban meggyilkoltak. A cikket mindig a gyászoló atya, Dudley Hambrough órnagy írta alá, aki zárószavakul mindig a bibliának ezt az idézetét fűzte hozzá: „Ut még a boszu órája, én büntetni akarok, — mondá az ur.” A cikk nem fog többé a lap hasábjain megjelenni, mert az órnagy meghalt. Testben és lélekben megtörve, szűkös anyagi viszonyok között, gyászolta az órnagy szerencsétlen fiát, míg most megváltotta szenvendéseitől a halál.

A fiatal Hambrough anyai részről nagy birtoknak az örököse volt, amelyeknek haszonélvezete az öreg Hambroughé volt. A birtokot csak úgy lehetett volna részekre osztani és átírni, ha a fiatalember beleegyezett volna. Az atyának szüksége is lett volna az átíratásra, mert sok hitelezője volt. A fiatalember azonban még mielőtt nagykorúvá lett volna, amikor birtokával szabadon rendelkezhetett volna, életét vesztette s bár több, mint félmillió koronára volt biztosítva, atyjának nem sikerült az anyagi tönköt kikerülni, mert az életbiztosítótársaság a fiatalember misztikus körülmények között történt halála miatt az összeget nem fizette ki. A valószínűség arra mutat, hogy a fiatalembert meggyilkolták, mert ő nemcsak atyjának, hanem nevelőjének, Alfréd Monsonnak javára is 400.000 koronára volt biztosítva.

Monson a fiatal Hambrough neveltetése céljából kivette az arghillshirei Ardlemont-nyaralót. Egy reggel kiment Monson a fiával és egy szolgálóval vadászni s erről a vadásatról Hambroughot holtan hozták haza. A nevelő elbeszélése szerint a fiatalember egy kerítésen mászott át, miközben vállán a fegyver elsült és a golyó torkába furódott. A holttestet nem boncolták fel, mert Skóciában ez nem szokás és eltemették. Az orvosi látélet szerint a halál oka halálos baleset volt. Később azonban kiderült, hogy Monson igen szűkös pénzügyi viszonyok között élt és több súlyos gyanúk alapján a nevelőt törvény elé állították, azonban rábizonyítani a gyilkosságot nem tudták, miért is az esküdtszék felmentette. Szolgája közben megszökött és talán ma is valahol Amerikában él. Monson ezután mindenütt megvetéssel fogadták, mert gyilkosnak hitték, ami őt arra indította, hogy a Wyvill álnévet vegye fel. El név alatt bandát szervezett, zsarolt és csalt, ahol tudott s a londoni törvényszék vádlottainak padján nem éppen ritkán ült. Egy életbiztosító-társaság kárára elkövetett csalásai miatt több évi fegyházra ítélték. Az ardlemonti titokzatos eset azonban sohasem derült ki és az atya halálával a dráma utolsó jelenete is lejátszódott.

SPORT.

Országos vívóverseny Aradon. A tegnapi nap folyamán hírt adtunk az Aradi Athletikai Klub e hó 20. és 21-iki országos amatőr vívóversenyének versenyvédnökség összeállításáról, míg ma folytatódólagos módunkban áll hírt adni a nagy gond és körültekintéssel összeállított versenybírók névsoráról, melynek tagjainál a tegnapi nap folyamán tisztelgett a Klub rendezése

sége s kérte fel tisztük elfogadására. A versenybírók a következőképen alakult: Csernovits Diodor jószágigazgató, Czédly Károly dr. ügyvéd, Dietrich Albert ezredes, Fábian Lajos törv. elnök, Gutzjahr Mihály birtokos, Kabdebó Géza nyug. ezredes, Lészay Ottó igazgató, Lippner Károly alezredes, Lócs Rezső tanácsos, Maciulariu János kapitány, Dálnoki Nagy Lajos dr. alispán, Sármezey Endre igazg. főmérnök, Schnabel Rezső százados, Schor Lajos főmérnök, Standejszky Henrik órnagy, Stauber József szerkesztő, Szakoleczay Lajos ügyvéd, Tedeschy Viktor elnök, Varjassy Lajos polgármester, lovag Worafka Tivadar ezredes, ifj. Vass Gusztáv titkár.

Kicsapott diákok.

A „Fidibusz” miatt.

— Távirati tudósítás. —

Arad, február 12.

A nagyváradai főgimnázium komor épületében titokzatos, szigorú vizsgálat folyt néhány nap óta. A bolthajtásos, zord értekezleti teremben a zöld asztal körül együtt ültek a fehér reverendás, szigorú arcú tanár urak és egymás után halgatták ki a reszkető, sápadt képű diákokat. Súlyos váddal terhelve léptek a rögtönítélő bíróság elé, mely vádló és ítélő egy személyben. A diákok súlyos vétkeiről régebben beszámoltunk. Történt ugyanis, hogy Szomorj Dezsőt a budapesti törvényszék vizsgálóbírója a *Fidibusz*-ban megjelent pornográf írásai miatt letartóztatta. Később, amikor a vádtaács szabadlábra helyezte, a nagyváradai főgimnázium ifjúságának egy része őt táviratilag üdvözölte. Távol áll tőlünk, hogy helyeseljék a diákoknak ezt az eljárását, de nem tekintjük egyébként, mint egyszerű diákesinynek, amelyet fiatal korában még a legpuritánabb ember is szintén elkövethet.

A főgimnázium tanári kara másképen gondolkozott. Az erkölcs súlyos megsértését látta ebben a táviratban, melyet az intézet jó hírnevéhez illően kívánt megtorolni. Az iskola nem nyilvános vizsgálatot indított a vétkes diákok ellen, hanem titokban, hogy a diákok se tudjanak róla. Szilágyi Dózsa tanár vezette a titkos vizsgálatot. Segélyére voltak a Mária kongregáció diáktagjai. — Ilyenformán csakhamar besugták a fiatal tulbuzgó tanárnak a távirat értelmi szerzőit és a többi tetteseket.

Hónapok teltek el már a távirat elküldése óta és a diákok egész biztonságban érezték magukat, a mikor a napokban váratlanul kitudt, hogy a régi esiny élénken foglalkoztatja a tanári kart. Már a konferenciát is kitűzték, tegnap délutánra, a mikorára az összes gyanúsított diákokat beidézték az értekezlet színe elé. A terheltek valamennyien nyolcadik osztályosok, akik néhány hónap mulva már hátat fordíthattak volna az intézetnek.

Az értekezlet híre kínos szenzációt keltett a fiatalemberek között. Annál is inkább féltek a konferenciától, mert már előre szájról-szájra járt az ítélet: a tanári kar *kicsapja az iskolából a tetteseket*. Már pedig ez ellen nincs apelláta, az érettségi előtt teljesen elvágják a későbbi tudományos élet pályájuk útját.

A konferencia tegnap egészen késő estig tartott. Husznál több diák kihallgatásáról vettek fel jegyzőkönyvet. Azután az ítélet felől tanácskoztak.

Mint Nagyváradról jelentik, ma hirdették ki az ítéletet a diákok előtt, mely a lehető leg-súlyosabb s óriási konsternációt keltett város-szerte.

Öt diákot távolítottak el az intézetből, akik valamennyien a nyolcadik osztály tanulói voltak. A kizártak nevei: Kálmán Jenő, Rozen-

feld János, Kraft Ervin, Hajós Elek és Fülöp Frigyes. A tanári kar határozata szerint három diákot az üdvözölő sürgöny elküldése, kettőt pedig más fegyelmi vétség miatt csaptak ki.

Egy hírlapíró felkereste Novotny Alfonz igazgatót, aki a következőképen nyilatkozott:

— Véghetetlenül fájlalom a történetet, annál is inkább, mert ami történt, nem az én intencióm szerint való, úgy, hogy mikor a tanári testület kihirdette határozatát, magam is keservesen sirtam.

A nagyváradai társadalom előkelőségei mozgalmat indítottak aziránt, hogy Apponyi Albert gróf kultuszminiszternél a szigorú ítélet megváltoztatását kieszközöljék.

IRODALOM ÉS MŰVESZET.

A színház műsora:

Szombat: A király, vigléték. (A bérlet).

* **A király.** Szombaton a vidéki közönség kívánságára az idei szezon egyik legnagyobb sikerű ujdonsága, A király kerül színre a régi jó szereposztásban.

* **Vasárnapi előadások.** Vasárnap két előadás lesz. Délután mérsékelt helyárak mellett Sophus Michaelis nagyszerű színműve, a Forradalmi nász kerül színre. Este a Csikós című népszínművet játsszák.

* **Izrael.** Hétfőn lesz a premiérje Henry Bernstein híres drámájának, az Izrael-nek. A darab főszerepeit Follinuszné, Szendrey, Delli, Hunvady, Várnay, Ditrói, Mártonfi, Faludy és Kertész játsszák.

* **XVI. Lajos.** A francia forradalom legszomorubb epizódjait mutatja be nagyszerű mozgóképben az *Uránia*-színház. A gillotín-halált halt XVI. Lajos király tragédiája egyike a történelem legrettenetesebb tényeinek. A szerencsétlen király őseinek összes bűneiért halt martír-halált és a király és királyné tragikus sorsa mellett talán a letragikusabb a szerencsétlen trónörökösé, a kis Capet Lajosé, akit a jakobinus Simon varga gyötört halálra. A mesteri képen látjuk a királyi családot versaillesi kastélyában, ami még borzalmasabbá teszi azt a kontrasztot, melyet a szerencsétlen királyi család későbbi sorsa mutat. A nép lázadását, mely elsöpri a királyi kormányt, nyomon követi az uralkodó-család elfogatása és a Templébe, ebbe a rettenetes börtönbe való szállítása. Megrázó hatású jelenet, mikor a lesújtott királyi anyától elszakítják gyermekeit, akik közül a trónörökös a bestiális Simon varga gondozásába adja a forradalmi kormány. Ismeretesek azok a borzasztó szenvedések, melyekben Capet Lajosnak Simon suszternél volt része. Mikor az agyongyötört fiu ellenszegül, a fenekét börtönbe vetik, ahol a patkányok anynyira összemarcangolják gyenge testét, hogy irtózatos sebeibe belehal. Ezeket a jeleneteket adja vissza az *Uránia*-színház mozgóképében, melyet bizonyára megnéz mindenki, aki ismeri a francia forradalom rémnapjainak történetét.

* **Művészi fényképek.** Weisz Hugnak, ennek a művészelektől fotografusnak Andrássy-úti kirakatát ismét elsőrangú látványosságot nyújtanak a nap minden órájában tömegesen odasereglegő közönségnek. Valahányszor ez a kirakat felfrissül, mindannyiszor egy-egy újabb szenzációs haladásról tesz tanúságot. Aki ezeket a művészi tökéletességű fényképeket készíti, az már rég szettörte azokat a kereteket, melyekben a fényképezési ipar ez ideig Magyarországán volt. Akár a bámulatos finomságu ka-lapos női fejeket, vagy a világosságukkal meglepő interjöröket nézzük végig, mindegyik azt mutatja, hogy itt többé nem a sablonos fényképezési fogások ügyes technikusai, hanem egy merész újító, egy állandóan kutató és tanulmányozó művész jelentkezik, aki a maga gyönyörűségére készíti a felvételeit és dolgozza ki a képet. Mert például az Aradon járt művészekről készített fotográfiák igen sok festett portréval vetekednek, oly eleven bennük az

élet és mély a karakterük. A közönség nem is mulasztja el, hogy dicséretével halmozza el a fényképek készítőjét, akinek műtermét a társadalom legelőkelőbb körei keresik fel.

Vitás sorsjegy.

Főnyeremény a levegőben.

— Távirati tudósítás. —

Arad, február 12

Nagyváradon, a főnyeremények klasszikus hazájában igen érdekes sorsjegypör van készülében. Egy hatalmas sorsjegyárús cég ellen indul ez a pör, ha ugyan az első stemplik felragasztása előtt az ügyet békés uton el nem intézhetik.

Az osztálysorsjáték IV. osztályának e hó 9-én, kedden tartott első napi sorsolása alkalmával — mint tudósítónk jelenti — a 90.000 koronás főnyeremény a 123035. számú sorsjegyre esett. Ennek a szerencés sorsjegynek egy nyolcadával régi idők óta játszott egy jóra való szegény ember, *Szele Károly*, a városi villamos vasut hivatalos szolgája. Mivel pedig a szegény embernek a kevés pénz is sok pénz, a szolgálja maga nem igen bírta tartani a sorsjegyet, hát társul vette *Győri* (Krausz) Sándort, a villamos vasut főpénztárosát.

Több mint egy esztendeje játszottak már a sorsjeggyel, amelyet hűségesen küldözgették címükre a *Török A.* és *Társas* bankház Budapestről. *Szele Károly* és a pénztáros is minden húzásnál idegesen gusztálták a számukat, de bizony egyik osztály a másik után záródott, anélkül, hogy a sorsjegy árát vissza nyerték volna.

Most csütörtökön reggel pedig az történt, hogy *Győri Sándor* amint a hivatalban olvasni kezdte a lapokat, kiejtette kezéből azokat. Az osztálysorsjáték húzásai közt ott találta a számukat s a szeméi előtt tüzes karikákban táncolt a

123035.

A sorsjegy a 90.000 koronás főnyereményt ütötte meg. A nagy örömtől boldogan értesítette *Szele Károlyt* s most már a két szerencés ember igyekezett biztosítani a pénzét. Azonnal telefonoztak a *Török* bankháznak, hogy mindenképp előtt meggyőződjenek, nem-e esett sajtóhiba:

— A 123035. számot tényleg kilencvenezer koronás nyereménnyel húzták ki — adták meg a felvilágosítást.

— Sziveskedjenek a minket illető 90000 koronát postán elküldeni.

A bankházban ugylátszik elváltak már készülve erre a jelentkezésre, mert rögtön hangzott a meglepő felelet:

— Szó sines róla, hogy kifizessük. A sorsjegy nem lett idejében megújítva.

A nagy öröm nagy szomorúságra változott ilyképen. Megállapították, hogy *Szele* a sorsjegy megújításáért járó összeget a húzás napján, 9-én reggel fél tíz órakor adta a postára.

Ennélfogva kétségtelen, hogy a bankház a húzás előtt nem volt a sorsjegy árának a birtokában, de már most előáll a jogi kérdés: lehet-e a sorsjegy tulajdonosának mégis a nyereményhez igénye. Lehet-e igénye, amennyiben az összeget bebizonyíthatóan a húzás előtt tették a postára?

Szele Károly és *Győri Sándor* érdekük megóvása végett *Fleischer Lajos* dr. ügyvédhez fordultak, aki elvállalva az ügyet, még szerdán Budapestre utazott, hogy a bankházzal békés uton intézze el az ügyet, ami ha nem sikerülne, megindítja a peres eljárást.

HIREK.

— **Időjárás.** A meteorológiai intézet jelentése szerint e hó 13-án az időjárás: nyugaton, délen enyhébb, sok helyütt csapadék.

— **Az angol királyi pár elutazása.** Berlinből táviratozzák, hogy az angol királyi pár onnan ma elutazott.

— **Ferenc Ferdinánd súlyos beteg.** A Nap mai esti száma közli ezt a szenzációt, amit természetesen csak a legnagyobb fentartással adunk le. Azt írja ez az újság, hogy *Ferenc Ferdinánd* trónörökösnek régi tudóbaja, ami ellen évekkal ezelőtt Egyiptomban keresett és talált gyógyulást, újból kiújult és a trónörökös most a bécsi Marianengasse 20. sz. alatt lévő *Lów* féle szanatóriumban *súlyos betegon fekszik*. Mint a Nap írja, nagy feltűnést keltett, hogy a csütörtöki *udvari bál*on a trónörökös *nem jelent meg*. A Nap tudósítói kérdést intéztek a *Lów*-féle bécsi szanatórium igazgatójához, a bécsi és budapesti udvarmesteri hivatalokhoz. Mindegyik helyen azt a választ adták, hogy semmi tudomásuk sines *Ferenc Ferdinánd* betegségéről. Az ilyen feltevés semmiféle alappal nem bír. A trónörökös feleségével — mint minden évben — *Saint Moritzban* üdül és teljesen egészséges. A magyar udvarmesteri hivatalnál ezzel végezték az információt: *A trónörökös egészséges mint a makk.*

— **A hercegprimás hetvenhetedik születése napja.** Fővárosi tudósítónk jelenti *Vaszary* Kolos hercegprimás ma ünnepelte meg hetvenhetedik születése napját. A bíboros főpap reggel a házi kápolnában elvégezte a szokásos ájtatosságát, majd *Kohl* Medárd dr. püspök társaságában fogadta a tisztelgőket. Részint személyesen, részint táviratban fejezték ki szerencsekívánataikat: *Wekerle* Sándor miniszterelnök, *Apponyi* Albert gróf kultuszminiszter, *Wlassics* Gyula, a közigazgatási bíróság elnöke, *Rakovszky* István, az állami számvéviszék elnöke, *Zichy* Nándor gróf v. b. t. tanácsos, *örgróf Pallavicini* Ede és neje, *Forster* Gyula báró főrend, *Molnár* János és *Nemes* Antal pápai prelátsok stb. Esztergomból táviratban gratuláltak: *Rainer* Lajos érseki helynök, *Gyapay* Pál főispán. *Vaszary* Mihály uradalmi jószágigazgató, a püspöki uradalom tisztikarának nevében. Fölkeresték a hercegprimást a budapesti szerzetesházak főnökei, továbbá *Novák* Lajos tiszteletbeli kanonok, hitoktatási főfelügyelő. Táviratot küldöttek a püspöki kar tagjai és nagyon sokan mások, közeleti kiválóságaink közül. Délben az udvari papság részvételével ebéd volt a primási palotában.

— **Popovics Sándor bankkormányzó.** Budapesti tudósítónk jelenti, hogy *Wekerle* Sándor miniszterelnök a mai minisztertanácson bejelentette, hogy az osztrák-magyar bank új kormányzója *Popovics* Sándor pénzügyminiszteri államtitkár lesz.

— **Az adóreform a főrendiházban.** Meglepetést keltett a képviselőházi ülés folyamán azon elnöki kijelentés, hogy a földadóreformot, melyet a Ház ma harmadszori olvasásban elfogadott, az elnök rögtön a főrendiházhoz átküldeni rendelte. A meglepetés azért volt, mert a képviselők azt hitték, hogy a főrendiház ép úgy, mint a képviselőház, az adójavaslatok egész komplexumát egyszerre fogja letárgyalni. A főrendiház pénzügyi bizottsága szerdán délután *Hortelendy* Ferenc előadásában fogja tárgyalni a földadóreformjavaslatot.

— **A veszthely megváltására.** Az *Aradi villamossági részvénytársulat* igazgatósága az 1908. évi üzleti eredményből 100 koronát adományozott az aradi veszthely megváltására.

— **György trónörökös újabb botránya.** Szinte állandó rovatot kell nyitni a lapoknak György szerb trónörökös folyton megismétlődő botrányainak. Mint Belgrádból táviratozzák, az ottani lapok ma heves támadást intéztek a trónörökös ellen, aki tegnap megjelent egy kis polgári bálon, ahol flirtelt a leányokkal. Egész Belgrádban nagy a felháborodás e miatt a trónörököshöz egyáltalában nem illő újabb stikli miatt.

— **Wilde Oszkár él.** Ez a különös hír Berlinből érkezik. A *Lokalanzeiger* jelenti, hogy Rómából oda érkezett egy nápolyi ember, aki *Wilde Oszkár*t személyesen ismerte. Ez az ember azt beszéli, hogy néhány nappal ezelőtt találkozott a nagy íróval. Mikor *Wilde* észre vette, hogy ráismernek, elkezdett futni és eltűnt egy sikátorban.

— **Halálozás.** Súlyos gyász érte *Pichler* Sándor aradi papirkereskedőt. Édesanyja, özv. *Pichler* Hermanné Budapesten meghalt. Az elhunytat vasárnap délelőtt temetik az aradi zsidó temető halottas házából.

— **A Westinghouse-gyár építkezése.** A magyar automobil részvénytársaság igazgatóságának nevében *Kunz* József igazgató ma bő felvilágosítással szolgált a tanácsnak a felől, hogy miként gondolkodik az igazgatóság az aradi ipar részesítését illetően a gyárépítésnél. Amennyire csak a pénzügyi szempontok megengedik, tekintettel lesznek arra, hogy aradi iparosok jussanak munkához, de erre kötelező ígéretet nem tehetnek. Hisszük, hogy az aradi vállalkozók versenyképesek s előnyösebb ajánlatot nyújtanak be mint a fővárosiak, akik hátrányosabb helyzetben vannak már csak azért is, mert a munka ellenőrzésére sokszor kell Aradra utazniok. A fővárosi vállalkozók nem kértek díjazást terveikért s ezért az aradiakat sem díjazták. A terminus kitolásába azért nem egyezhetik bele az igazgatóság, mert sok megrendelése van s mihamarabb üzembe akarja helyezni a gyárat.

— **Egy bérház megostromlása.** Budapesti tudósítónk jelenti, hogy az *Alsóerdősor* 18. számú ház előtt ma este nyolc órakor valóságos forradalom volt. A ház *Heller Elekné* tulajdona, aki már régen központja lakói gyűlöletének. Negyven-ötven kisebb lakásból áll ez a ház, melynek egy esztendei bérjévedelme 23,600 koronát tesz ki. A tulajdonosnő, hogy fokozza jövedelmét, kiadta a bérletet egy konzorciumnak, mely január 1-én felmondott az összes lakóknak. A lakók erre azzal válaszoltak, hogy a főváros lakosságát plakáton hívták fel a ház bojkottálására. Ma este nagy tömeg jelent meg a ház előtt, ahol zajongva minden összetörhető dolgot széjjel zúztak és a lépcsőházat is alaposan megrongálták. Mire a rendőrség a helyszínen megjelent, az ostromlók valamennyien eltűntek. A rendőrség keresi a tetteseket.

— **A portás mulat.** Budapesti tudósítónk jelenti, hogy a rendőrség ma letartóztatta *Ried* Ferenc 19 éves portást, aki a Hungária szállóban volt alkalmazva. A portás ur este levetette egyenruháját és felkereste a legpazarabb mulatóhelyeket, ahol csak úgy szórta a pénzt. Hogy költséges passzióját fedezhesse, a vendégek által kezébe adott távirati díjakat és kocsi pénzeket sikkasztotta el. Összesen mintegy hatezer koronát sikkasztott a gavallér portás.

— **Halálos automobil elgázolás.** Budapestről jelentik: Ma délben a Váci-utcában a *Vécsey* Miklós báró tulajdonát képező 26. számú automobil elgázolt egy 10—12 évesnek látszó úriánan öltözött fiút, akinek kilétét még nem sikerült megállapítani. A *fiu ott rögtön meghalt*. Az automobil soffőrjét bevitték a főkapitányságra.

— **Bérekcsitulajdonosok az autobusz ellen.** Az aradi egy- és ketfogatu bérekcsitulajdonosok ipartársulata a városi tanácshoz beadványt intézett, amely sérelmeiket és jogos kívánságait foglalja magában. A bérekcsitulajdonosok azt kéri a várostól, hogy az alkalmi autobuszmeneteket szüntesse be, mert ezek nemcsak hogy a forgalmat zavarják és veszélyeztetik, hanem az egész iparágak tetemes veszteséget okoz.

A beadvány egyes részleteit az alábbiakban adjuk:

Először is fixirozandó és határozottan megállapítandók azok az alkalmi menetek, amelyeknél az autobuszok közlekedése beszüntendő lenne. Nézetünk szerint alkalmi menetnek fordulnak elő kétségtelenül: lóversenyek, halottak napja, hangversenyek, országos vásárok stb. alkalmával, amikor t. i. köztudomás szerint a közönség nagyobb mértékben rá van utalva arra, hogy a rendelkezésére álló közlekedési eszközöket igénybe vegye. A fentebbiekben felsorolt alkalmi menetek alkalmával rendszerint szerencsétlenségek történnek. A második ok, amely az alkalmi menetek alkalmával az autobusz járatoknak beszüntetése mellett szól, s amely az előbbieknél közérdekű jellegével ellentétben inkább a magánérdek bélyegét viseli, amelynek felhozására azonban a megélhetésnek nap-nap után fokozódó súlya kőszet, s amelynek felemlítése nem önző érdekek melengetésének vágya, hanem a tisztességes és becsületos élni akarás: *létezésünk* biztosítása. Köztudomású tény, hogy a nagyközönség a város rendes forgalmának idején is a gyors és olcsó közlekedési eszközök igénybevehetése folytán a bérekcsit immár csak a legszükségesebb esetekben veszi igénybe s ha most már meg lennének fosztva attól az egy-két kinálkozó alkalomtól is, amikor a közönség különböző okoknál fogva meghozná az áldozatot arra, hogy bérekcsit használjon, az amugy is csak tengődő létezésünkönkrejutását idézné elő. A méltányosság indokolja tehát kérelmünket, hogy említett alkalmi menetek alkalmával a mi részvételünknek kizárólagossága biztosítva legyen. Ilyen intencióktól indítatva Budapesten s más nagyobb városokban az illetékes hatóságok a bérekcsisoknak ezen kívánalmát jogosnak és elfogadhatónak találták s részükre az alkalmi menetekben való részvétel kizárólagosságát biztosították.

— **Adományok.** Antal Mihály rendőrtizedes özvegye részére adakoztak: Hehs Vilmos 5 K, Buxbaum és Tsa 2 K, Novák Péter 10 K, Török Lajos 2 K, Vojtek és Weisz 10 K, Kovács Géza 2 K, Kristóry János és neje 5 K, Joó Béláné 2 K, Tavroff J zsef 2 K, N. N. 3 K, Andrányi Károly 100 K, Neuman Testvérek 25 K, N. N. 5 K, Jegessy Károly dr. 4 K, Halpern Miksa gyűjtése 22 kor, 40 fiú, Schaeffer Henrik 3 K, Egy ismeretlen, Aradi Híradó szerk. révén 20 K, Stoll Béla 10 K, Maisztrovits János 5 K, Wasits Mátyás 1 K, Mikes Gábor dr. gyűjtése 35 K, Schweffer Ede 2 K, Kalmár Árpád 1 korona, Az *Aradi Közlöny* szerkesztőségéhez még a következő adományok folytak be: Robitsek Lajos újabb gyűjtéséből 6 K, Keppich Zsigmond 2 K, Guttmann és Berger cég 2 korona.

— **Késelő tanulók.** Ma este fél nyolc órakor a református templom közelében Györfi Antal 16 éves asztalosinas összeveszett egyik pajtásával, aki kést rántott elő és többször fejbe szurta Györfit. Súlyos sebesüléssel szállították a kórházba. A tettest keresi a rendőrség.

— **A pornográfia ellen.** A pornográfiai irodalmi termékek és detektivregények árusításának eltiltása ellen, továbbá a magyargyalázó külföldi lapoktól a postai szállítás megvonása iránt meg Magyarországon. Legutóbb Pozsony városa írt fel ebben az ügyben a kormányhoz. A feliratát elküldte Arad városának is, a kormányhoz hasonló felirat küldése végett.

— **Az aradi fa- és fémipariskola megvizsgálására** ma este Péterffy Lajos miniszteri tanácsos, Vig Albert királyi tanácsos, iparoktatási főigazgató és Gáspár Elek dr. tanár Aradra érkeztek.

— **Összetépték a magyar cimert.** A kultuszminiszternek nemrég kelt rendelete szerint az országban létező összes iskolákban elhelyezték a magyar cimert és a Himnuszban elhelyezték ábrázoló táblákat. A törökkanizsai szolgabírói hivatal erősen intézte el a dolgot s rövid idő alatt foganatba ment a miniszteri parancs: megjelent a magyar címer a nemzetiségi és felekezeti iskolákban. Feketetőről érkezett jelentések szerint azonban az ottani szerbek sehogysem tudnak belenyugodni ebbe az intézkedésbe. A titkos elégtelenség kitört s olyan botrányt provokált, amely méltán idézi fel minden jóérzésű ember felháborodását. Egyik görög keleti szerb ünnepe a hívek szokás szerint az iskolákban gyülekeztek össze, hol énekel és táncol töltötték el az ünnepnapot. Már a körülmény magában is megrovandó. Az iskola semmiképpen sem való arra, hogy hétről-hétre járják benne a táncot, mert az ilyen szórakozást a közönségnek a korezmában kell elvégezni s nem az iskolában. Ezen az összejöveteleken eddig ismeretlen tettesek rongyokká tépték a magyar cimert és a Himnusz tábláját. A község előjárósága csak másnap értesült a merényletről s rögtön megindította a nyomozást. Ennek azonban máig kevés az eredménye, mert a merénylőkben nincs annyi bátorság, hogy tetüket beismerjék. A törökkanizsai járásbíró a napokban tárgyalja ezt a botrányos ügyet, amelyben hét feketetői gazdát gyanúsított meg a csendőrség.

— **Az alispán hat fillérje.** A nagyváradi „Szabadság”-ban olvassuk:

A közigazgatási furcsaságok sorában nem mindennapi annak a hatalmas aktacsomagnak a dolga sem, amely a minap Biharvármegye alispáni hivatalához érkezett — hat fillér irányában. A belényesi m. kir. adóhivatal a szó legkomolyabb értelmében szigorú fizetési meghagyást intézett Miskolczy Ferenc dr. alispánhoz — 06 fillér illeték befizetése iránt és ebben az ügyben származott az a vasikos aktacsomag, melynek a tizedrésze is többé került 6 fillérnél, nem is számítva a hozzáfűződő költségeket. De hát a kincstár nem károsodhatik: azt a 6 fillér illetéket be kell fizetni, ha mindjárt — 6 koronába kerül is. Miskolczy Ferenc dr. alispán különben a vármegye révén kerül bele ebbe a szigorú ügybe: ugyanis a dragonyosi hidnál a vármegye birtokában van egy kis földdarab, amelynek értéke után 6 fillér illeték jár a kincstárnak és a vármegye képviselőtében az alispánhoz intézte az adóhivatal a fizetési meghagyást. Az aktacsomag pedig vándorol tovább, most a számvevőséghez megy, ahol majd kiutalják a nagy összeget, melynek költségei még egyre szaporodnak. Most is ráment — egy porció nyomdafesték.

— **Zene a jégpályán.** Az „Aradi Korcsolyázóegylet” városligeti jégpályáján február hó 13-án szombat este fél 6 órától fél 8 óráig, a házi ezred zenekara fog játszani. Belépti-dij: nem tagoknak (nézők és kíséret) a jégpályára vagy csarnokba 60 fillér.

— **Gyűjtés az ajkai és resicai szerencsétleneknek.** Az építész és mérnök egyesület ma tartott felolvasó estélye alkalmából a felolvasó terem előszobájában gyűjtőperselyt állított fel, melyben 67 korona gyűlt össze a resicai és ajkai bányakatasztrófa áldozatainak hátramaradt családjai részére.

— **Öngyilkos bankigazgató.** Eszékéről jelentik, hogy Kunetz József, a felszámolás alatt lévő eszéki kereskedelmi bank igazgatója ma reggel öngyilkossági szándékkal jobb halántékába lőtt. Elettveszélyes sebével a kórházba szállították, lakását pedig a rendőrség lezárta. Tetének közvetlen oka eddig ismeretlen, de valószínű, hogy az igazgatása alatt állott pénzügyi tönkremenésével van összefüggésben. Kunetz ezelőtt a szegedi Back-malomnak volt Eszéken képviselője.

— **Elutasított felebbezés.** A közös konyha új igazgatóságát arra utasította a rendőrség, hogy a sertés és borjú vágatást a vágóhidon eszközölje. Az igazgatóság ez ellen a tanácshoz felebbezett s ez jóváhagyta a főkapitány intézkedését.

— **Hol készül modern fénykép?** Korszerű modern fényképek elősmert legjobb hírű műterme, Kossak es. és kir. udv. és kamara-fényképésznel. (Weitzer J.-u. 3. sz.) 541

— **Szabó-féle pármái ibolya-szappan** a szappanok ideálja. Rendkívül kellemes, lágy habzása, finom ibolya illata s bőrpuhító hatása olyan, hogy egyetlen külföldi szappan sem versenyezhet vele. Készíti: Szabó Béla piperezappangyáros Miskolcon. Darabja 80 fillérért kapható minden gyógyszerárban s jobb divatáru kereskedésben. Főraktár Aradon Vojtek és Weisz drogériájában. 47

— **Likör aromák** kitűnő likörök előállítására; — házilag — Vojtek és Weisznál. 171

Ma, szombaton a Vass-szálloda nagytermében jux tombolával egybekötött nagy álarcos bál.

Belépti-dij álarcosoknak 1 korona, álarc nélküli 1 korona 20 fillér.

Egy tombolajegy 30 fillér.

A legszebb álarcos egy értékes aranygyűrűt, a legrutabb pedig egy üveg pezsgőt kap.

MULATSÁGOK.

(=) **Domino-estély.** Rendkívüli érdeklődés nyilvánul az aradi mérnök- és építész-egylet mai domino-estélye iránt. Eddig már a tagok legnagyobb része kiváltotta a belépő-jegyeket s a titkári hivatal alig tud eleget tenni a sok jelentkező kívánalmának. Az estély érdekességét növeli az a körülmény, hogy a hölgyek dominoban fognak megjelenni s így az előjelek szerint az idej mérnökbál a farsang egyik legsikerültebb mulatsága lesz. Kéretnek azon egyleti tagok, kik jegyeiket ezideig még ki nem váltották, hogy azokat az egylet helyiségében delután 5—7-ig átvenni sziveskedjenek, mert belépés csak jegy előmutatása mellett lehet.

(=) **Kállay Jolán Kisjenőn.** A *Kisjenő-erdő-hegyi Jótékony Nőegylet* február hó 20-án, a „Kisjenő-erdő-hegyi Kaszinó” összes helyiségeiben, táncal egybekötött művészestélyt rendez.

Műsor: Hegedűszó. Előadja Kell József dr. Csevegés. Előadja Kaszab Géza hírlapíró. a) Keringő. A Makrancos hölgy. b) Magyar egyveleg. Éneklő Kállay Jolán, zongorán kíséri Csátsári Erzsike. Angol táncok és kuplék. Előadja Csokalyi Pényes Annuska. a) Gésákból. Mímoza. Keresve. b) Kuplé. Éneklő Kállay Jolán, zongorán kíséri Csátsári Erzsike. Vetített képek. (Pompeji és a régi rómaiak. Az Uránia tudományos színház műsordarabja.) Előadja Szabó Béla állami polgári iskolai igazgató.

(=) **Álarcos-bál.** A radnai és lippai ifjuság 1909. február hó 14-én vasárnap, a „József főherceg” szállodában nagy álarcos bált rendez. Belépti-dij személyenként 2 kor., álarcosok 1 kor. Kezdeté este 8 órakor. A legszebb és legcsunyább álarcos nő és férfi egy-egy értékes ajándékban részesül.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ **Felmentett férjgyilkos.** Az aradmegyei Apatelek községben a múlt évben rémes gyilkosság történt. *Kokászy Györgyné* ottani lakos agyonlőtte a férjét, mert minden ok nélkül folyton ütötte és kizárta. Az aradi esküdtbíró felmentette a férjgyilkos asszonyt. Ma érkezett le a kuria ítélete, mely helybenhagyta a felmentést.

§ **„A nép szava.”** Budapesti tudósítónk jelent: *Kiss Károly* kiadásában a múlt évben „Májusi emléklap 1908.” címen egy füzet jelent meg, amelyben a kiadó *Csizmadia Sándornak* „A nép szava” című versét is lekötölte. Az ügyesség úgy taláta, hogy a vers az istenről szóló gyalázó kifejezésekkel közbotrányt okozott s ezért vádat emelt *Kiss Károly* ellen, mint aki a verset lekötölte anélkül, hogy *Csizmadia* ehhez beleegyezését adta volna. A budapesti esküdtbíró *Zsitvay Leó* elnöklésével ma ítélt *Kiss Károly* felett, akit az esküdték igazmondása alapján hat havi fogházra és 200 korona pénzbüntetésre ítél.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Aradi heti gabonavásár.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, február 12.

Az időjárás ma már türethetőbb, a mezőgazdasági állapotra kedvezőbb, mint ezelőtt 2-3 nappal volt.

Üdvös lenne, ha ezután már az enyhe idő állandósulna, hogy a vetések fejlődhessenek.

A gabonaüzlet irányzata esendes. A magas gabonaárakat sietnek sokan kihasználni és ez az oka, hogy ma forgalmasabb piac volt.

Elkelt a mai piacon:

1400—1500 mm. buza 12.40—12.70

300—400 mm. tengeri 8.20—8.30

Rozs 9.50—9.60

Zab 7.60—7.70

Arpa 7.40—7.50

A gabonaárak 50 kilogrammonként koronában értendők.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

— Távirati tudósítás. —

Budapest, február 12.

Amerika 2-el magasabb. Kínálat, vételkezd. korlátozt. 8 ezer métermázsa változatlan.

Az árak 50 kilónként számítva:

	Déli zárlat	2 órai zárlat
Buza áprilisra	12.82—12.83	12.80—12.81
Tengeri májusra	7.28—7.29	7.29—7.30
Rozs áprilisra	10.14—10.15	10.14—10.15
Zab áprilisra	8.59—8.60	8.61—8.62
Buza 1909 októberre	10.94—10.95	10.94—10.95
Rozs októberre	9.16—9.17	9.16—9.17

Zárul 5 órakor.

Osztrák hitelrészvény ... 631.50

Magyar hitelrészvény ... 741.50

Budapest-kőhanyai sertéskereskedelem.

— Február 12. —

Magyar elsőrendű: Öreg nehéz páronként 400 kilogrammon felüli súlyban — fillérig; közép páronként 400—400 kilogrammig terjedő súlyban — fillérig; fiatal nehéz páronként 320 kilogrammon felüli súlyban 135—137 fillérig; fiatal közép páronként 240—250 kilogrammig terjedő súlyban 131—133 fillérig; könnyű páronként 230 kilogrammig terjedő súlyban 35—137 fillérig.

Szerbiai: Nehéz páronként 260 kilogrammon felüli súlyban — fillérig; közép páronként 24—26 kilogrammig terjedő súlyban — fillérig; könnyű páronként 240 kilogrammig terjedő súlyban — fillérig.

Sertéslelészám: Február hó 9. napján volt készlet 19 875 darab, február 10. napján folhajtatott 121 darab, február 10. napján elszállított 311 darab, január 11. napjára maradt készletben 19 485 darab. A hizott sertésüzlet irányzata: nyugodt.

IDEGENEK ARADON.

— Február 12. —

Fehér Kereszt szálloda. Pap Márton dr. ügyvéd Lippa. Singer Sándor utazó Budapest. — Reisz Tivadar utazó Budapest. — Hatarán Viktor ügyvédjelölt Világos. — Orbonás Széver dr. ügyvéd Szászváros. — Giurgiu János dr. ügyvéd Als jára.

Boku Romolusz dr. ügyvéd Szászváros. — Piso Szabin banktisztviselő Temesvár. — Vidrigin Stán dr. mérnök Temesvár. — Kozma Aurél dr. ügyvéd Temesvár. — Sfetea Aurél banktisztviselő Temesvár. — Toma Vasincea dr. ügyvéd Puj. — Montia E. dr. ügyvéd Világos. — Halmagián János könyvelő Borosjenő. — Janku Aurél lelkész és neje Zaránd. — Gracsuneszku Kornél dr. ügyvéd Temesvár. — Löbl Sándor utazó Budapest. — Luczay Gyula pénztárnok Temesvár. — Oláriu Miklós dr. ügyvéd Petrozsény. — Comsia Valér ügyvédjelölt Lugos.

Központi szálloda. Dobrius István utazó Budapest. — Pollák Sándor utazó Budapest. — Vajda Bertalan utazó Budapest. — Biró Béla dr. ügyvéd Gyula. — Mencer Bernáth utazó Budapest. — Szántó Lajos kereskedő Budapest. — Klein Bertalan fakereskedő Gattaja. — Teleki Márton utazó Budapest. — Weisz Simon fakereskedő Brassó. — Horváth Alajos utazó Budapest. — Singer József utazó Budapest. — Karczag Miklós utazó Nagyvárad. — Guker János borkereskedő Petrozsény. — Gergely Zsigmond utazó Budapest. — Wakszmann Ignác utazó Budapest. — Seiber Adolf utazó Brád. — Both Salamon kereskedő M. Kovácsháza. — Tompa Gyula dr. joggyakornok Arad. — Hajós

Béla dr. főfelügyelő Budapest. — Litzman Miksa utazó Bonyhád. — Földiak István mérnök Budapest. — Vas szálloda. Weiner I idor utazó Bécs. — Rozenberg Henrik utazó Bécs. — Erdélyi Izso utazó Nagykikinda. — Kiss Ignátz utazó Budapest. — Wolf Sándor utazó Budapest. — Muresán Rafael magánzó Alberti. — Mercsa Jánosné magánzó Alberti. — Marittia Vazul erdész Karánsebes. — Miklucz Szabin plébános Kertes. — Barbu Romolusz bankhivatalnok Tenke. — Georgia János eszperes Borosjenő.

Pannonia szálloda. Hosszu János mérnök Orsova. — Komlós Gyula utazó Budapest. — Palágyi Kálmán birtokos Mátyásföld. — Vera János bérlő Borosjenő. — Schlesinger Ármán kereskedő Szabadhely. — Joneszku György körjegyző Csucs. — Návay Ernő vasuti és hajózási biztos Budapest. — György Jenő ügynök Budapest.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Egy régi előfizető. Ha az ottani magyarság és a románság békés egyetértésben él, akkor nem baj, ha oda is adta a termet. Az ilyen apró sziveségek különben elősegítik a jó viszony megszilárdítását, melyre mindenkinek törekedni kellene.

Egy aradi fiatal asszony. Ugy ír, mint a legtöbb intelligens, olvasott ember. Eredetiség, fantázia hiánya meglátszik a novellán, amelyet különben nem tartunk alkalmasnak a közlésre.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Szombat, 1909. évi február hó 13-án:

A) bérlet. A) bérlet.

A király.

Vigjáték 4 felvonásban. Írták: R. de Flers G. A., de Caillaud és E. Aréne. Fordította: Molnár Ferenc.

SZEMÉLVÉK:

A király	Szendrey M.	Rivelot	Feludy K.
De Chambrandé	Delli Lajos.	A püspök	Kulcsár L.
Blond	Leóvey Leo.	Sernio	Martonfi R.
Bourdier	Várnay Jenő.	Therese	Zel-y Margit.
Letorrain	Ditrői Mór.	Marthe	Novak Irén.
Corneau	Polgár S.	Suzette	H. Harmath J.

Közdets este 7 és fél órakor.

URÁNIA SZÍNHÁZ.

(Báró Simonyi-utca 1. szám, Szabadság-tér mellett.)

Uj műsor. Válogatott ujdonságok.

Műsor: 1909. február hó 13-án, szombat:

1. Léghajós Matyi első folszállása. (Komikus). — 2. Londoni állatkert (Látványosság). — 3. A ruuk országában. (Természet után). — 4. A szeres zsákban. (Kacagtató).

Tíz perc szünet.

5. Szent István napi körmenet Budapesten. (Látványosság). — 6. Bánavadászat. (Természet után). — 7. A nyakék. (Eletkép). — 8. A kaucsuktalpu ember. (Kacagtató). — 9. XVI. La os (Történelmi dráma).

Előadások délután 5, este fél 7 és fél 9 órakor.

Az előadásra bármikor be lehet menni.

Az előadások a att a cs. és kir. 33. gyalogezred zenekara játszik. — Cukrászda.

NYILTTÉR.*

Köszönetnyilvánítás.

Nem mulaszthatjuk el mindazoknak, kik felejtethetlen halottunk, néhai

Reicher Ferenc urnak

folyó évi február hó 11-én délután végbe ment végtisztességén oly kegyesek voltak számos megjelenésükkel mély fájdalomunkat enyhíteni, különösen az Aradi ipar és népbank igazgatósági és tisztviselői kara, az Aradi első betegsegélyző és temetkezési egyesület, végül pedig mindazok, kik az elhunyt ravatalára koszorút voltak szivesek helyezni, ezuton is fogadják hálás köszönetünket.

845 A gyászoló család.

Hatóságilag engedélyezett

Kiárusítás

könyvek, papíráruk és írószerekben

üzletáthelyezés miatt

Ingusz I. és Fia

könyv-, papir- és írószerkereskedésében

Weitzer János-utca

Antiquar-könyvek,

irodai papírok, levél-

papírok, borítékok,

csomagoló papírok

beszerzési árban

lesznek kiárusítva.

Ingusz I. és Fia

Weitzer János-utca.

APRO HIRDETÉSEK.

A Kinek

ismerettség híján

házasférfira, nevelőre, szülővelőre, könyvelőre, segédre, lapánra, gazdálkosra, kölcsönre, v. csallósra, csorászra,	kölcsönre, gazdasszonyra, szakácsnőre, szobalányra, ház- vagy, brodaszolgára, pénzbeszedőre, házmesterre, stb.-re van szüksége.
--	--

Aki

bérbeszedni kíván

birtokot, házat, vadászterületet,	kocsit, lovat, halászatot, telket,
---	---

Aki

eladni kíván

szőlőt, szőlőt, bort, gyümölcsöt, gabonát,	üzletet, műhelyt, lakást stb.; vagy
--	--

Aki

szőlőket vétel vagy bérbeszedés céljából keresi.

Aki

valakely által betöltötti kíván: legbiztosabbban értesít, ha az

„ARADI KÖZLÖNY“

hirdetési

rovatát használja.

Májustól kiadó

4 szobás lakás Láhner György-utca 7a. sz. a.

Jó írásu gyakorlatok

helybeli nagy részvény-társaságnál azonnali alkalmazást nyerhet.

Kinek gyorsírásban gyakorlata és német nyelvben jártassága van, előnyben részesül. Ajánlatok „Állandó” jellegével e lap kiadóhivatalába küldendők.

Kiadó lakás.

Szabadság-tér 12. szám alatt jelenleg két lakásból álló egész első emeleti utcai lakás mellékhelyiségekkel együtt május 1 re kiadó. Értekezhetni Marek Samunál, ugyanott. 762

Kiadó lakások.

A József főherceg-ut 10. sz. házban egy földszinti és két másodemeleti elegáns utcai lakás május 1-re kiadó. Bővebbet a háztulajdonosnál d. u. 2 és 3 óra között. 841

Katóságilag engedélyezett

kiadású könyvek, papíráruk és írószerekben üzletáthelyezés miatt Ingusz I. és Fia könyv-, papír- és írószer kereskedésében, Weitzer János-utca. 173

Kiadó lakás.

Wesselényi-utca 14. sz. a. 3 szobás utcai lakás fürdőszobával májusra. Bővebbet Szücs F. Vilmosnál, Karolina-utca 8. sz. 780

Kiadó lakás.

Vörösmarthy-utca 3. sz. a. II. em. 3 szobás utcai lakás májusra. Bővebbet Szücs F. Vilmosnál Karolina-utca 8. sz. 779

A Teleky-utca 20—21. sz. ház

szabad kézből eladó. Értekezhetni Perényi József állomás főnök úrnál, Eleken. 772

Két üzlethelyiség

Andrássy-tér 3 számú Neumann házban kiadó. Bővebbet Neumann iroda Széchenyi-utca. 821

Keresek

bérbe 3, esetleg 4 szobás lakást fürdőszobával, és megfelelő mellékhelyiségekkel ellátva, május 1-ére. Ajánlatok Reich El. színház épület. 822

Aradon, a Kápolna-utcában

egy jó jövedelmű emeletes bérház csekély készpénzért eladó. Bővebbet Dr. Vajda Iván ügyvéd irodájában Andrássy-tér 17. sz. 842

A zsinagóga-épület

II. emeletén 4 szobából (fürdőszobával) konyhából álló lakás május 1-ére kiadó. Bővebbet ugyanott a jegyzői hivatalban. 843

Úri lakás

a Boros Béni-tér 7 szám alatt épülő házban, ugyanott kényelmes 3 szobás udvari lakások fürdő szobával, villanyvilágítással kiadók f. é. május 1-re. Közelebbi értesítést nyerhetni: Braun N. A. tulajdonosnál Boros Béni-tér 9. 720

Üzleti könyvek:

strazák másolókönyvek stb. Irodai kellékek, írószeres, levélpapírok és ügyvédi nyomtatványok legkedvezőbb beszerzési forrása. Könyvtárak vétele és berendezése. Kerpel Izsó könyv- és papirkereskedése. Ugyanott tanuló alkalmazást nyer. 262

Kisebb ház

nagy telekkel a Boros Béni-tér, Szabadság-tér, Andrássy-ut vagy annak közelében megvételre kerestetik. Ajánlatokat „Nagy telek” jellegével a kiadóhivatal továbbítja.

Az arad-csanádi gazdasági takarékpénztár

részvénytársaság

XIX-ik rendes közgyűlését

1909. évi február hó 14-én d. e. 11 órakor

Aradon, saját helyiségében fogja megtartani.

Tárgysorozat:

1. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentésének, valamint a múlt évi zárszámadásoknak előterjesztése, a mérleg megállapítása, a nyereség felosztása iránti határozathozatal s az igazgatóság és felügyelő bizottság részére a felmentvény megszavazása.
2. Az alapszabályok 80. §-a értelmében felügyelő-bizottság választása.
3. A részvényesek netaláni indítványai.

Ezen közgyűlésre a t. c. részvényesek azon figyelmeztetéssel hivatnak meg, hogy az alapszabályok 52. §-a értelmében csak oly részvényes gyakorolhatja szavazati jogát, kinek részvénye a közgyűlést megelőzőleg legalább három hóval nevére iratott s a közgyűlést megelőző nap délelőtt 12 óráig az intézet főpénztáránál Aradon, vagy fiókintézeteknél Makón, Pécskán és Nagyszentmiklóson még le nem járt szelvényeivel együtt, letétetett.

Aradon, 1909. január 26-án.

Az arad-csanádi gazdasági takarékpénztár részvénytársaság igazgatósága.

„VICTORIA“ takarékos és hitelintézet mint részvénytársaság ARADON.

Meghívás

Az intézet alapszabályainak 17. §-a értelmében az intézet helyiségében Aradon (József főherceg-ut 2. sz.)
1909. évi február hó 21-ik napján délelőtt 10 órakor tartandó

XXI. évi rendes közgyűlésre

a t. részvényes urak tisztelettel meghívotnak.

Tárgysorozat:

1. Az igazgatóság és a felügyelő-bizottság je entése és az 1908. évi zármérleg megállapítása.
2. A tiszta nyereség felosztása iránti határozathozatal.
3. Jelenléti jegyek értékének a megállapítása 1909. évre.
4. Két igazgatósági tagnak megválasztása.
5. Az alapszabályok 41., 53., 54., 55., 56., 57. és 58. §§. módosítása.
6. Fiókinézetek létesítése.

A személyesen vagy meghatalmazott által a közgyűlésen résztvenni ohajtó t. részvényesek ezennel felkéretnek, miszerint az alapszabályok 22. §-a értelmében a közgyűléshez való részvételüket és illetve megbízotti minőségüket az igazgatóságnál a közgyűlést megelőzőleg legalább 24 órával bejelenteni sziveskedjenek.

Arad, 1909. évi február hó 8-án.

Az igazgatóság.

Mérleg- és vagyonkimutatás.

Vagyon.	Korona	fill.	Korona	fill.	Tétel.	Korona	fill.	Korona	fill.
Készpénz	174165	08			Alaptőke:				
Giró-számlán	100842	92	275008	—	6000 darab részvény á K. 200.—			1200000	
Pénzintézeteknél			42980	55	Tartalékalap*)	976968			
Leszámított váltók álladéka			9296535	13	Külön tartalékalap	15000		991968	
Jelzalog-kölcsönök			1574155	—	Nyugdíjalap			126748	
Előlegek értékpapírokra			36477	—	Takarékpénztári betétek			6820492	93
Folyószámla			78315	—	Pénztári letétek			40734	86
Értékpapír tárca:					Visszszámított váltók			2923947	90
500.000 K. n. é. „Pesti hazai első Tkp. egyes.“ 4 ^o / _o közs. kötvény á K. 90.—	450000				Betét kamatadó			15591	97
100.000 K. n. é. „Egyesült bpesti főv. Tkptár“ 4 ¹ / ₂ % záloglevél á K. 97.—	97000				Fel nem vett osztalék			2658	—
25.000 K. n. é. „Hazai bank r. t.“ 4 ¹ / ₂ % kam. kötvény ... á K. 97.—	24250				Hitelezők			10583	93
20 drb. „Osztrák-magyar bank“ részvény á K. 1700.—	34000				Eiőre felvett kamatok			120452	70
100 drb. „Ustredni banka ceskych sporitelen“ részvény á K. 400.—	40000				Nyereség áthozat 1907. évről	10975	98		
50 drb. „Magy. pénzüzetek közp. hitelbankja r. t.“ részv. á K. 960.—	48000				Tiszta nyereség	179384	57	190860	55
Különbféle pénzüzetek és vállalatok részvényei	85960		779210						
Intézeti ház és más ingatlan vagyon			311627	68					
Irodai felszerelés	10056								
leírás után	100560		905040						
Adósok			30486	58					
Hátralékos kamatok			14693	50					
			12443538	84				12443538	84

Arad, 1908. december hó 31.

Dr. Oncu Miklós, s. k.
vezérigazgató.

Raicu Sebő, s. k.
titkár-cégvezető.

Moldovan János, s. k.
könyvelő.

Az igazgatóság:

Veliciu Mihály, s. k.
elnök.

Ciorogariu R., s. k.
alelnök.

Mangra Vazul, s. k.

Trutia P., s. k.

Dr. Ciacian M., s. k.

Vatian T., s. k.

Popoviciu György, s. k.

Dr. Demian A., s. k.

A felügyelő-bizottság:

A fenti számlát megvizsgálva, helyesnek találta:

Marcu M., s. k.

Dr. Ispravnic Sever, s. k.

Fejér György, s. k.
elnök.

Secula A., s. k.

Dr. Ardelean Cornél, s. k.

A felügyelő-bizottság jelentése.

Tisztelt Közgyűlés!

A kereskedelmi törvény 195. §-a és az intézet alapszabályai értelmében, a lefolyt 1908. üzleti évről következőkben van szerencsénk jelentésünket előterjeszteni:

A lefolyt 1908. üzleti év folyamán „VICTORIA“ takarékos és hitelintézet ügykezelését úgy a központban, mint a kisjenői fiókinézetnél is, több ízben ellenőriztük s e célból több rovincsoló ülést tartottunk s az ügykezelés minden ágában példás rendet és pontosságot találtunk.

Az igazgatóság által elénk terjesztett 1908. évi mérleg, nyereség és veszteség számlát, valamint a kivonatokat

a jól és kifogástalanul vezetett fő- és segéd-könyvekkel összeegyeztetve, azokkal helyeseknek és a keresk. törvény értelmében, megfelelőeknek találtuk.

Ezek alapján az igazgatóság által a 190.360 korona 55 fillér tiszta nyereség felosztását, valamint egyéb javaslatait magunkévá tesszük s azokat a tisztelt közgyűlésnek is elfogadásra ajánljuk.

Ezek után tisztelettel kérjük a tisztelt közgyűlést, hogy a lefolyt 1908. üzleti évre úgy a felügyelő-bizottság valamint az igazgatóságnak is a felmentvényt megadni sziveskedjék.

Arad, 1909. február hó 10.

A felügyelő-bizottsági

Dr. Ispravnic Sever, s. k.

Secula Axente, s. k.

Fejér György, s. k.
elnök.

Marcu Miklós, s. k.

Dr. Ardelean Cornél, s. k.